

2024/2747

8.11.2024

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/2747

z dnia 9 października 2024 r.

w sprawie ustanowienia ram środków dotyczących sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego oraz w sprawie zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 2679/98 (akt o sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 21, 46 i 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Poprzednie kryzysy, szczególnie początki kryzysu związanego z COVID-19, pokazały, że swobodny przepływ towarów, osób i usług na rynku wewnętrznym i jego łańcuchy dostaw mogą poważnie ucierpieć. Może to mieć wpływ na handel transgraniczny między państwami członkowskimi, a tym samym stworzyć przeszkody w prawidłowym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego. Ponadto podczas tych kryzysów brakowało odpowiednich narzędzi zarządzania kryzysowego i mechanizmów koordynacji, nie obejmowały one wszystkich aspektów rynku wewnętrznego lub nie pozwalały na szybkie i skuteczne reagowanie na takie kryzysy.
- (2) Na wczesnym etapie kryzysu związanego z COVID-19 państwa członkowskie wprowadziły bariery w swobodnym przepływie na rynku wewnętrznym, a także rozbieżne środki dotyczące dostaw towarów i usług, które miały kluczowe znaczenie lub były niezbędne do reagowania na kryzys, co nie zawsze było uzasadnione. Doraźne środki podejmowane przez Komisję w celu przywrócenia funkcjonowania rynku wewnętrznego w oparciu o obowiązujące przepisy nie były wystarczające. Unia nie była wystarczająco przygotowana do zapewnienia wydajnej produkcji, zamawiania i dystrybucji towarów niemedyceńskich istotnych w kontekście kryzysu, takich jak środki ochrony indywidualnej. Środki mające na celu zapewnienie dostępności towarów niemedyceńskich istotnych w kontekście kryzysu podczas kryzysu COVID-19 miały z konieczności charakter reaktywny. Kryzys COVID-19 ujawnił również niedostateczną wymianę informacji i niedostateczny ogląd mocy produkcyjnych w całej Unii, a także słabości związane z wewnętrznymi i globalnymi łańcuchami dostaw.
- (3) Ponadto nieskoordynowane środki ograniczające swobodny przepływ osób miały szczególnie wpływ na sektory, które polegają na pracownikach mobilnych, w tym również pracownikach w regionach przygranicznych, którzy odegrali istotną rolę na rynku wewnętrznym podczas kryzysu związanego z COVID-19.
- (4) Dzięki zintegrowanym uzgodnieniom dotyczącym reagowania na szczeblu politycznym w sytuacjach kryzysowych (IPCR) Rada mogła wymieniać się informacjami i koordynować niektóre działania w związku z kryzysem związanym z COVID-19, podczas gdy państwa członkowskie działały niezależnie w innych sytuacjach. Działania prowadzone przez Komisję opóźniły się jednak o wiele tygodni ze względu na brak ogólnounijnych środków w zakresie planowania awaryjnego oraz jasności co do tego, z którym organem krajowym należy się skontaktować, aby znaleźć szybkie rozwiązania problemu wpływu kryzysu na rynek wewnętrzny. Ponadto stało się jasne, że nieskoordynowane działania ograniczające podejmowane przez państwa członkowskie jeszcze bardziej pogłębią wpływ kryzysu na rynek wewnętrzny. Okazało się, że istnieje potrzeba dokonania ustaleń między państwami

⁽¹⁾ Dz.U. C 100 z 16.3.2023, s. 95.

⁽²⁾ Dz.U. C 157 z 3.5.2023, s. 82.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 24 kwietnia 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 26 września 2024 r.

członkowskimi a instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii w zakresie planowania awaryjnego, koordynacji i współpracy na poziomie technicznym oraz wymiany informacji. Oczywiście stało się też, że brak skutecznej koordynacji między państwami członkowskimi pogłębił niedobory towarów i spiętrzył przeszkody w swobodnym przepływie usług i osób.

- (5) Organizacje reprezentujące podmioty gospodarcze twierdziły, że podmioty gospodarcze nie dysponowały wystarczającymi informacjami na temat ograniczeń swobodnego przepływu lub środków reagowania w sytuacjach kryzysowych wprowadzonych przez państwa członkowskie podczas kryzysu związanego z COVID-19. Wynikało to między innymi z braku przejrzystości ze strony organów państw członkowskich, z braku wiedzy podmiotów gospodarczych o tym, gdzie można uzyskać takie informacje, a także z powodu ograniczeń językowych i obciążenia administracyjnego związanego z wielokrotnymi zapytaniami we wszystkich państwach członkowskich, szczególnie w stale zmieniającym się otoczeniu regulacyjnym. Ten brak informacji uniemożliwił podmiotom gospodarczym podejmowanie świadomych decyzji biznesowych dotyczących zakresu, w jakim mogłyby one korzystać z prawa do swobodnego przemieszczania się lub kontynuować transgraniczną działalność gospodarczą podczas tego kryzysu. Konieczna jest poprawa dostępności informacji na temat krajowych i unijnych ograniczeń swobodnego przepływu oraz środków reagowania w sytuacjach kryzysowych.
- (6) Mimo początkowego braku koordynacji przepisy dotyczące rynku wewnętrznego odegrały kluczową rolę w łagodzeniu negatywnych skutków kryzysu związanego z COVID-19 i w zapewnieniu szybkiej odbudowy gospodarki Unii dzięki wykluczeniu nieuzasadnionych i nieproporcjonalnych ograniczeń krajowych w ramach jednostronnych reakcji państw członkowskich oraz dzięki zdecydowanej zachęcie do wypracowania wspólnych rozwiązań, co sprzyjało solidarności.
- (7) Wydarzenia związane z kryzysem COVID-19 podkreśliły potrzebę stosowania przez Unię skoordynowanego podejścia i jej lepszego przygotowania na ewentualne przyszłe kryzysy, zwłaszcza z uwagi na utrzymujące się skutki zmiany klimatu i wynikające z niej klęski żywiołowe, a także globalną niestabilność gospodarczą i geopolityczną. Inne kryzysy, które mogłyby wymagać szybszej reakcji, aby zapobiec barierom w swobodnym przepływie na rynku wewnętrznym oraz uniknąć poważnych zakłóceń w łańcuchach dostaw niezbędnych do utrzymania działalności na rynku wewnętrznym, obejmują na przykład pożary lasów, trzęsienia ziemi lub ataki cybernetyczne na dużą skalę. Fakt, że takie kryzysy stanowią wyjątkowe i nagłe zdarzenia o nadzwyczajnym charakterze i skali, oznacza, że nie da się ich racjonalnie przewidzieć. Ponieważ nie wiadomo, jakie kryzysy mogą wystąpić w przyszłości i wywołać poważne skutki dla rynku wewnętrznego i jego łańcuchów dostaw, konieczne jest zapewnienie instrumentu, który miałby zastosowanie w razie wystąpienia wielu rozmaitych kryzysów mających wpływ na rynek wewnętrzny.
- (8) Wpływ kryzysu na rynek wewnętrzny może utrudniać funkcjonowanie rynku wewnętrznego na dwa sposoby. Może powodować przeszkody w swobodnym przepływie lub zakłócenia w łańcuchach dostaw. Zakłócenia w łańcuchach dostaw mogą pogłębiać niedobory towarów i usług na rynku wewnętrznym oraz utrudniać produkcję, co prowadzi do dodatkowych barier w handlu i do zakłócenia konkurencji między państwami członkowskimi i między podmiotami prywatnymi, a tym samym zakłóca prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Zakłócenia w łańcuchach dostaw mogą również prowadzić do pojawienia się lub prawdopodobieństwa pojawienia się rozbieżnych środków krajowych mających na celu rozwiązanie problemów związanych z łańcuchem dostaw, co doprowadzi do uruchomienia trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym. Niniejsze rozporządzenie powinno uwzględnić tego rodzaju skutki dla rynku wewnętrznego oraz wprowadzić środki mające na celu uniknięcie przeszkód w swobodnym przepływie lub zakłóceń w łańcuchu dostaw, które powodują niedobory towarów lub usług istotnych w kontekście kryzysu.
- (9) Aby uniknąć niepotrzebnych obciążeń administracyjnych dla państw członkowskich, incydenty zgłaszane za pomocą ostrzeżeń ad hoc w celu wczesnego ostrzegania, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, należy zdefiniować w taki sposób, aby wykluczyć zdarzenia, które mają znikomy przewidywalny wpływ na swobodny przepływ towarów, usług i osób, w tym pracowników, lub na łańcuchy dostaw towarów i usług, które są niezbędne do utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej na rynku wewnętrznym.
- (10) Aby ramy środków określonych w niniejszym rozporządzeniu były w stanie w pełni wykorzystywać swoje możliwości w kontekście trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, Komisja powinna być uprawniona do określania szczegółowych ustaleń dotyczących gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej, współpracy, wymiany informacji i komunikacji kryzysowej. Te szczegółowe ustalenia, przybierające formę ram awaryjnych, powinny określać szczegółowe aspekty techniczne i operacyjne mechanizmów wymiany informacji między Komisją a państwami członkowskimi. Ponadto należy określić zasady koordynacji operacyjnej między Komisją a państwami członkowskimi w zakresie komunikacji kryzysowej. W tym kontekście na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie należy sporządzić specjalną listę wszystkich właściwych organów poszczególnych państw członkowskich zaangażowanych we wdrażanie ram określonych w niniejszym rozporządzeniu. W liście tej należy w szczególności wskazać role i obowiązki przypisane właściwym organom ich odpowiednich państw członkowskich w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku

wewnętrzny zgodnie z prawem krajowym. Ustalenia między Komisją a państwami członkowskimi powinny również obejmować bezpieczną wymianę informacji dotyczących konsultacji z podmiotami gospodarczymi i partnerami społecznymi w odniesieniu do ich odpowiednich inicjatyw i działań mających na celu łagodzenie skutków potencjalnego kryzysu i reagowanie na nie.

- (11) Środki określone w niniejszym rozporządzeniu należy stosować w spójny, przejrzysty, skuteczny, proporcjonalny i terminowy sposób, z należytym uwzględnieniem potrzeby utrzymania niezbędnych funkcji społecznych, w tym bezpieczeństwa publicznego, ogólnego bezpieczeństwa, porządku publicznego lub zdrowia publicznego. Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć wpływu na kompetencje państw członkowskich na przykład w zakresie polityki krajowej w dziedzinie zdrowia publicznego oraz powinno pozostać bez uszczerbku dla odpowiedzialności państw członkowskich za ochronę bezpieczeństwa narodowego oraz ich uprawnień do ochrony innych podstawowych funkcji państwa, w tym zapewnienia jego integralności terytorialnej oraz utrzymania porządku publicznego. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem pozostawać bez uszczerbku dla kwestii związanych z bezpieczeństwem narodowym i obroną narodową.
- (12) W niniejszym rozporządzeniu przewidziane są środki niezbędne do zapewnienia – podczas kryzysu – ciągłości funkcjonowania rynku wewnętrznego, przedsiębiorstw działających na rynku wewnętrznym oraz jego strategicznych łańcuchów dostaw, w tym swobodnego przepływu towarów, usług i osób, w tym pracowników, oraz dostępności towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu dla obywateli, przedsiębiorstw i organów publicznych. Dodatkowo niniejszym rozporządzeniem ustanawia się forum odpowiedniej koordynacji, współpracy i wymiany informacji. Przewidziane są w nim ponadto środki umożliwiające terminową dostępność oraz terminowe udostępnianie informacji niezbędnych do zapewnienia ukierunkowanej reakcji i odpowiedniego zachowania rynkowego przedsiębiorstw i obywateli podczas kryzysu.
- (13) W miarę możliwości niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać przewidywanie wydarzeń i kryzysów poprzez umożliwienie Unii ciągłego korzystania z bieżącej analizy dotyczącej sektorów wewnętrznej gospodarki rynkowej o krytycznym znaczeniu.
- (14) Poprzez wzmocnienie odporności i gotowości przemysłu Unii w odniesieniu do surowców krytycznych rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252⁽⁴⁾ uzupełnia niniejsze rozporządzenie, co umożliwi Komisji, w trakcie obowiązywania tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, uruchamianie ukierunkowanych środków w przypadku wystąpienia zagrożenia lub zakłócenia dostaw towarów o krytycznym znaczeniu, w tym w odniesieniu do surowców krytycznych.
- (15) W niniejszym rozporządzeniu nie należy powielać istniejących ram dotyczących produktów leczniczych, wyrobów medycznych lub innych medycznych środków przeciwdziałania określonych w unijnych ramach bezpieczeństwa zdrowotnego, w tym w rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/123⁽⁵⁾, (UE) 2022/2370⁽⁶⁾ i (UE) 2022/2371⁽⁷⁾ oraz w rozporządzeniu Rady (UE) 2022/2372⁽⁸⁾ dotyczących gotowości i reagowania na kryzysy w dziedzinie zdrowia. Unijne ramy bezpieczeństwa zdrowotnego powinny mieć pierwszeństwo przed niniejszym rozporządzeniem w odniesieniu do zakłóceń w łańcuchu dostaw i niedoborów produktów leczniczych, wyrobów medycznych lub innych medycznych środków przeciwdziałania, jeżeli spełnione są warunki tych ram. W związku z tym produkty lecznicze, wyroby medyczne lub inne medyczne środki przeciwdziałania w rozumieniu rozporządzeń (UE) 2022/2371 i (UE) 2022/2372 należy wyłączyć z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia, jeżeli zostały one umieszczone w wykazie przyjętym na podstawie art. 7 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2372, z wyjątkiem przepisów dotyczących swobodnego przepływu towarów, usług i osób, w tym pracowników, w sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, a w szczególności przepisów mających na celu przywrócenie i ułatwienie swobodnego przepływu.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/123 z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie wzmocnienia roli Europejskiej Agencji Leków w zakresie gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej i zarządzania kryzysowego w odniesieniu do produktów leczniczych i wyrobów medycznych (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 1).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2370 z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 851/2004 ustanawiającego Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (Dz.U. L 314 z 6.12.2022, s. 1).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2371 z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowia oraz uchylecia decyzji nr 1082/2013/UE (Dz.U. L 314 z 6.12.2022, s. 26).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2372 z dnia 24 października 2022 r. w sprawie ram środków służących zapewnieniu zaopatrzenia w medyczne środki przeciwdziałania istotne podczas kryzysu w przypadku stanu zagrożenia zdrowia publicznego na poziomie Unii (Dz.U. L 314 z 6.12.2022, s. 64).

- (16) Niniejsze rozporządzenie powinno uzupełniać uzgodnienia IPCR stosowane przez Radę na podstawie decyzji Rady 2014/415/UE⁽⁹⁾ w odniesieniu do prac Rady nad wpływem na rynek wewnętrzny międzysektorowych kryzysów, które wymagają podejmowania decyzji w odniesieniu do planowania awaryjnego oraz wdrażania środków podwyższonej czujności i środków nadzwyczajnych. Niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla uzgodnień IPCR, stosowanych przez Radę na podstawie decyzji wykonawczej Rady (UE) 2018/1993⁽¹⁰⁾.
- (17) Niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (UMOL). Niniejsze rozporządzenie powinno stanowić uzupełnienie UMOL oraz w razie potrzeby wspierać ten mechanizm w odniesieniu do dostępności towarów krytycznych oraz swobodnego przepływu pracowników służby ochrony ludności, w tym ich sprzętu, w przypadku kryzysów objętych zakresem UMOL.
- (18) Niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399⁽¹¹⁾, w tym jego ogólnych ram tymczasowego wprowadzenia lub przedłużenia kontroli na granicach wewnętrznych oraz systemu powiadamiania o tymczasowym przywróceniu kontroli na granicach wewnętrznych.
- (19) Niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002⁽¹²⁾ dotyczące zarządzania kryzysowego, określonych w jego art. 55–57 i wykonanych decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2019/300⁽¹³⁾.
- (20) Niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla europejskiego mechanizmu gotowości i reagowania na kryzysy związane z bezpieczeństwem żywnościowym. Niemniej jednak produkty spożywcze powinny być regulowane przepisami niniejszego rozporządzenia dotyczącymi swobodnego przepływu, w tym przepisami dotyczącymi ograniczeń w prawie do swobodnego przepływu. Środki dotyczące produktów spożywczych mogą także być poddawane przeglądom w odniesieniu do ich zgodności z wszelkimi innymi odpowiednimi przepisami prawa Unii.
- (21) Niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla zdolności Komisji do podejmowania konsultacji lub współpracy w imieniu Unii z odpowiednimi organami państw spoza Unii, zgodnie z prawem Unii, ze szczególnym uwzględnieniem krajów rozwijających się, w celu znalezienia wspólnych rozwiązań pozwalających uniknąć zakłóceń w łańcuchach dostaw, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami. W stosownych przypadkach może to obejmować koordynację działań w ramach odpowiednich forów międzynarodowych.
- (22) Jednym z wyzwań zidentyfikowanych podczas kryzysu związanego z COVID-19 był brak sieci zapewniającej gotowość i wymianę informacji między państwami członkowskimi, z jednej strony, oraz między państwami członkowskimi a Komisją, z drugiej strony. W związku z tym osiągnięcie celów niniejszego rozporządzenia powinno być wspierane przez mechanizm zarządzania. Na poziomie Unii niniejszym rozporządzeniem należy ustanowić Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego składającą się z przedstawicieli państw członkowskich, której przewodniczyć będzie Komisja, w celu ułatwienia współpracy, wymiany informacji oraz sprawnego, skutecznego i zharmonizowanego wykonywania niniejszego rozporządzenia. Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego powinna doradzać Komisji i wspierać ją w konkretnych kwestiach, w tym również w zakresie spójnego wykonywania niniejszego rozporządzenia i ułatwiania współpracy między państwami członkowskimi, a także powinna analizować i poddawać pod dyskusję odpowiednie zagadnienia związane ze zbliżającymi się lub trwającymi kryzysami.
- (23) Komisja powinna przewodniczyć Radzie ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego oraz zapewniać jej obsługę sekretariacką. Każde państwo członkowskie powinno wyznaczyć przedstawiciela oraz jego zastępcę. Przewodniczący powinien zaprosić przedstawiciela Parlamentu Europejskiego w charakterze stałego obserwatora. Aby otrzymywać odpowiednie informacje o działalności Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego oraz umożliwić udział odpowiednim ekspertom, przewodniczący powinien móc zapraszać do udziału w pracach Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego i do udziału w określonych posiedzeniach, na zasadzie ad hoc, ekspertów w charakterze obserwatorów, w przypadku gdy ich obecność jest istotna z punktu widzenia porządku obrad. W celu zapewnienia spójnej i skoordynowanej reakcji Unii na różne kryzysy, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, przewodniczący powinien również zapraszać na odpowiednie posiedzenia Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego przedstawicieli innych podmiotów istotnych w kontekście kryzysu na poziomie Unii w charakterze obserwatorów. Z myślą o promowaniu współpracy międzynarodowej przewodniczący powinien zapraszać przedstawicieli organizacji międzynarodowych i państw spoza Unii na istotne posiedzenia Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego zgodnie z odpowiednimi umowami dwustronnymi lub

⁽⁹⁾ Decyzja Rady 2014/415/UE z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie uzgodnień dotyczących zastosowania przez Unię klauzuli solidarności (Dz.U. L 192 z 1.7.2014, s. 53).

⁽¹⁰⁾ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2018/1993 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zintegrowanych uzgodnień UE dotyczących reagowania na szczeblu politycznym w sytuacjach kryzysowych (Dz.U. L 320 z 17.12.2018, s. 28).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1).

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).

⁽¹³⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/300 z dnia 19 lutego 2019 r. ustanawiająca plan ogólny zarządzania kryzysami w obszarze bezpieczeństwa żywności i pasz (Dz.U. L 50 z 21.2.2019, s. 55).

międzynarodowymi. Przewodniczący powinien mieć możliwość zapraszania obserwatorów do udziału w dyskusjach i wniesienia do nich odpowiedniej wiedzy fachowej, informacji i spostrzeżeń, ale obserwatorzy nie powinni uczestniczyć w formułowaniu opinii, zaleceń ani porad Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego.

- (24) Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego powinna mieć konkretne zadania w kontekście ram awaryjnych, trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym. Zadania te obejmują wymianę poglądów i doradztwo dla Komisji w odniesieniu do oceny kryteriów, które należy wziąć pod uwagę przy uruchamianiu różnych trybów, a także w odniesieniu do oceny, czy spełnione są szczególne wstępne warunki wdrożenia konkretnych środków reagowania. Komisja powinna z najwyższą uwagą uwzględniać opinie, zalecenia lub sprawozdania przyjęte przez Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego.
- (25) W celu zagwarantowania poufności informacji otrzymywanych na podstawie niniejszego rozporządzenia zachęca się Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, aby przewidziała w swoim regulaminie wewnętrznym, że jej członkowie i obserwatorzy nie mogą ujawniać tajemnic handlowych lub tajemnic przedsiębiorstwa ani innych szczególnie chronionych i poufnych informacji uzyskanych lub wygenerowanych w ramach stosowania niniejszego rozporządzenia oraz mają przestrzegać obowiązków zachowania tajemnicy zawodowej równoważnych obowiązkom mającym zastosowanie do pracowników Komisji.
- (26) Aby zapewnić większą przejrzystość, rozliczalność i koordynację, zwłaszcza w czasach kryzysu, właściwa komisja Parlamentu Europejskiego powinna mieć możliwość zaproszenia przewodniczącego Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego do stawienia się przed tą komisją. Parlament Europejski powinien być jak najszybciej informowany o wszelkich zaproponowanych lub przyjętych aktach wykonawczych Rady. Komisja powinna uwzględniać wszelkie elementy wynikające z opinii wyrażonych w ramach dialogu w sprawie sytuacji nadzwyczajnych i odporności, prowadzonego na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym odpowiednie rezolucje Parlamentu Europejskiego.
- (27) Ponadto, aby zachęcić do większego udziału kluczowe zainteresowane strony, w szczególności przedstawiciele podmiotów gospodarczych, partnerów społecznych, naukowców i społeczeństwo obywatelskie, Komisja powinna stworzyć platformę dla zainteresowanych stron w celu ułatwiania i wspierania dobrowolnego reagowania na sytuacje nadzwyczajne na rynku wewnętrznym.
- (28) Aby zapewnić skuteczną koordynację i wymianę informacji w kontekście ram awaryjnych, a także w kontekście trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, państwa członkowskie powinny wyznaczyć centralne biuro łącznikowe odpowiedzialne za kontakty z centralnym biurem łącznikowym na poziomie Unii, wyznaczonym przez Komisję, oraz z centralnymi biurami łącznikowymi innych państw członkowskich. Centralne biura łącznikowe powinny działać jako punkt kontaktowy w zakresie kontaktów z odpowiednimi właściwymi organami państw członkowskich oraz zestawiać informacje od tych organów, w tym, w stosownych przypadkach, od organów na poziomie regionalnym i lokalnym. Centralne biura łącznikowe powinny również odpowiadać za koordynację i wymianę informacji. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyznaczenia już istniejącego organu jako swojego centralnego biura łącznikowego. Takie biura łącznikowe powinny również przekazywać pojedynczym punktom kontaktowym w państwach członkowskich wszystkie informacje istotne w sytuacjach kryzysowych, w miarę możliwości w czasie rzeczywistym.
- (29) Niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla możliwości Komisji w zakresie dokonywania oceny, czy należy nałożyć ograniczenia na wywóz towarów zgodnie z międzynarodowymi prawami i zobowiązaniami Unii na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/479 ⁽¹⁴⁾.
- (30) Niniejsze rozporządzenie powinno pozostawać bez uszczerbku dla środków podejmowanych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 ⁽¹⁵⁾.
- (31) Niniejsze rozporządzenie stosuje się bez uszczerbku dla dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 ⁽¹⁶⁾ oraz w uzupełnieniu do tej dyrektywy, która ustanawia zharmonizowane normy minimalne w celu zapewnienia, aby usługi niezbędne do utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej były świadczone na rynku wewnętrznym bez przeszkód, a także aby zwiększyć odporność podmiotów krytycznych świadczących takie usługi oraz usprawnić współpracę transgraniczną między właściwymi organami.
- (32) W celu lepszego przygotowania się na potencjalne przyszłe kryzysy oraz poprawy odporności podczas trwania takich potencjalnych przyszłych kryzysów, które mogą mieć poważny negatywny wpływ na swobodny przepływ towarów, usług i osób, w tym pracowników, lub powodować zakłócenia w łańcuchach dostaw towarów i usług na rynku wewnętrznym, Komisja powinna zachęcać podmioty gospodarcze do sporządzania dobrowolnych

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/479 z dnia 11 marca 2015 r. w sprawie wspólnych reguł wywozu (Dz. U. L 83 z 27.3.2015, s. 34).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671).

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylająca dyrektywę Rady 2008/114/WE (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 164).

protokołów kryzysowych oraz wspierać je w takich działaniach. Podmioty gospodarcze powinny zachować swobodę decydowania o tym, czy chcą sporządzać takie dobrowolne protokoły kryzysowe. Uczestnictwo w takich dobrowolnych protokołach kryzysowych nie powinno powodować nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych. Dobrowolne protokoły kryzysowe powinny określać konkretne parametry spodziewanych zakłóceń oraz podział konkretnych ról między wszystkich uczestników, a także zawierać opis mechanizmów uruchamiania takich protokołów i powiązane działania. W opracowywanie takich dobrowolnych protokołów kryzysowych mogą być również zaangażowane odpowiednie zainteresowane strony, w tym organy państw członkowskich, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego lub inne odpowiednie organizacje. Określając parametry zakłóceń, jakie należy wziąć pod uwagę, podmioty gospodarcze powinny móc opierać się na swoich doświadczeniach z przeszłości w odniesieniu do ograniczeń swobodnego przepływu i zakłóceń w łańcuchu dostaw spowodowanych różnymi kryzysami.

- (33) W celu wykorzystania doświadczeń z poprzednich kryzysów Komisja powinna opracować i udostępnić programy i materiały szkoleniowe dla zainteresowanych stron z sektora publicznego i prywatnego, w tym dla podmiotów gospodarczych. Uczestnictwo w takich programach szkoleniowych i symulacjach powinno być dobrowolne.
- (34) W ramach gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej niniejsze rozporządzenie powinno umożliwić przewidywanie zdarzeń i kryzysów, w przypadku których możliwe byłoby przeprowadzenie testów warunków skrajnych i symulacji, w oparciu o bieżącą analizę sektorów gospodarki rynku wewnętrznego o krytycznym znaczeniu oraz o ciągłe prognozy Unii. W szczególności Komisja powinna opracować scenariusze i parametry w konkretnych sektorach, uwzględniające szczególne zagrożenia związane z kryzysem. Aby zapewnić gotowość wszystkich podmiotów na wypadek sytuacji kryzysowej, konieczne jest określenie zasad dotyczących testów warunków skrajnych, które należy przeprowadzać co najmniej raz na dwa lata. W tym kontekście Komisja powinna ułatwiać i wspierać opracowywanie strategii gotowości na wypadek sytuacji wyjątkowej, w tym strategii komunikacji kryzysowej i wymiany informacji na temat mających zastosowanie ograniczeń w trudnych okolicznościach. Identyfikacja konkretnych sektorów docelowych powinna opierać się na istniejących narzędziach, których podstawą są wskaźniki i dzięki którym monitoruje się rozwój łańcuchów dostaw w Unii w celu zidentyfikowania potencjalnych trudności, z uwzględnieniem odpowiednich szczególnych kryteriów, takich jak przepływy handlowe, popyt i podaż, koncentracja dostaw, unijna i globalna produkcja i zdolności produkcyjne na różnych etapach łańcucha wartości oraz współzależności między podmiotami gospodarczymi.
- (35) Powinna istnieć możliwość wymiany informacji dotyczących ostrzeżeń ad hoc w celu wczesnego ostrzegania za pośrednictwem sieci utworzonej między centralnymi biurami łącznikowymi państw członkowskich a biurem łącznikowym na poziomie Unii. Takie ostrzeżenia ad hoc w celu wczesnego ostrzegania powinny być zgłaszane Komisji w przypadku znaczących incydentów, aby umożliwić Unii lepsze śledzenie rozwoju potencjalnego, zbliżającego się lub trwającego kryzysu, gdyż w ten sposób zapewni się wyższy poziom gotowości na wypadek pojawienia się lub rozwoju kryzysu.
- (36) Aby uwzględnić wyjątkowy charakter sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym oraz jej potencjalne dalekosiężne konsekwencje dla funkcjonowania rynku wewnętrznego w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, należy wyjątkowo powierzyć Radzie uprawnienia wykonawcze na potrzeby uruchamiania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym na podstawie art. 291 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Akt wykonawczy Rady dotyczący uruchomienia trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego powinien zawierać elementy nierozzerwalnie związane z oceną spełnienia warunków wstępnych uzasadniających uruchomienie trybu, a mianowicie ocenę potencjalnego wpływu danego kryzysu na swobodny przepływ towarów, usług i osób, w tym pracowników, na rynku wewnętrznym i na jego łańcuchy dostaw, wykaz towarów i usług o krytycznym znaczeniu, które są niezbędne do utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej na rynku wewnętrznym, oraz środki czujności, jakie należy podjąć. Ponadto w przypadku gdy uruchomienie trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym wymaga również przyjęcia wykazu towarów istotnych w kontekście kryzysu lub wykazu usług istotnych w kontekście kryzysu, lub obu tych wykazów, wykaz taki należy przyjąć jednocześnie z uruchomieniem trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, a zatem powinien on być nierozzerwalnie związany z uruchomieniem tego trybu. Z tego względu należy również powierzyć Radzie uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do przyjęcia tego wykazu towarów istotnych w kontekście kryzysu lub wykazu usług istotnych w kontekście kryzysu oraz wszelkich ich aktualizacji. Powinna istnieć możliwość przedłużenia okresu obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym w drodze aktu wykonawczego Rady na wniosek Komisji. Jeżeli okaże się, że żaden z trybów nie musi pozostać uruchomiony, należy odwołać odpowiedni tryb.
- (37) W celu zapewnienia, aby Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego otrzymywała odpowiednie informacje na temat potencjalnej sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, konieczne jest zapewnienie monitorowania. Takie monitorowanie powinno dotyczyć łańcuchów dostaw lub towarów i usług o krytycznym znaczeniu, w odniesieniu do których uruchomiono tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego, oraz swobodnego przepływu osób zaangażowanych w produkcję i dostarczanie takich towarów i usług. Monitorowanie łańcuchów dostaw towarów i usług o krytycznym znaczeniu powinny prowadzić właściwe organy państw członkowskich na podstawie wniosków o dobrowolne przekazywanie informacji na temat czynników wpływających na dostępność wybranych towarów i usług o krytycznym znaczeniu,

takich jak zdolność produkcyjna, dostępność niezbędnej siły roboczej, zapasy, ograniczenia dostawców, możliwości dywersyfikacji i zastąpienia, warunki popytu i wąskie gardła. Wniosek o dobrowolne przekazanie informacji w kontekście takiego monitorowania powinien być kierowany do wszystkich podmiotów w odpowiednim łańcuchu dostaw towarów i usług o krytycznym znaczeniu oraz do innych odpowiednich zainteresowanych stron mających siedzibę na terytorium państw członkowskich. Zbieranie informacji na temat zakłóceń w swobodnym przepływie od odpowiednich podmiotów gospodarczych w łańcuchach dostaw towarów i usług o krytycznym znaczeniu jest szczególnie ważne, ponieważ brak odpowiedniej siły roboczej jest jedną z głównych przyczyn zakłóceń w łańcuchach dostaw. Monitorowanie – przez organy państw członkowskich – zakłóceń w swobodnym przepływie osób uczestniczących w produkcji i dostawie towarów i usług należy rozumieć szeroko, tak aby obejmowało ono pracowników, usługodawców, przedstawicieli przedsiębiorstw i inne osoby zaangażowane w badania, rozwój i wprowadzanie towarów do obrotu. Właściwe organy państw członkowskich powinny przekazywać zebrane informacje Komisji oraz Radzie ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego za pośrednictwem biur łącznikowych. Informacje te powinny umożliwić Radzie ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego doradzanie Komisji w odniesieniu do konieczności uruchomienia trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.

- (38) W przypadku środków krajowych, które nie są zharmonizowane na podstawie niniejszego rozporządzenia i które w przypadku ich przyjęcia i stosowania w odpowiedzi na sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym mają wpływ na swobodny przepływ towarów lub osób, lub swobodę świadczenia usług w sytuacjach nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby takie środki były w pełni zgodne z TFUE i innymi przepisami prawa Unii, takimi jak rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011⁽¹⁷⁾ oraz dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/38/WE⁽¹⁸⁾, 2005/36/WE⁽¹⁹⁾, 2006/123/WE⁽²⁰⁾ i (UE) 2015/1535⁽²¹⁾. Jeżeli państwa członkowskie przyjmą takie środki, powinny one być uzasadnione oraz zgodne z zasadami proporcjonalności i niedyskryminacji zgodnie z prawem Unii. Ponadto zgodnie z tymi zasadami środki takie nie powinny tworzyć niepotrzebnych obciążeń administracyjnych, a państwa członkowskie powinny podejmować wszelkie możliwe środki w celu ograniczenia wszelkich obciążeń administracyjnych spowodowanych środkami przyjętymi w odpowiedzi na sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym. Co więcej, wszelkie takie środki powinny w należyty sposób uwzględniać sytuację regionów przygranicznych i najbardziej oddalonych, zwłaszcza jeżeli chodzi o pracowników transgranicznych. Państwa członkowskie powinny znieść środki podjęte w odpowiedzi na sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym, które ograniczają swobodny przepływ, gdy tylko środki te przestaną być konieczne. Na ogół, krajowe środki ograniczające swobodny przepływ, które nie są zharmonizowane na podstawie niniejszego rozporządzenia, co do zasady nie będą już uzasadnione ani proporcjonalne w przypadku odwołania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i w związku z tym powinny zostać zniesione.
- (39) Niniejszego rozporządzenia nie należy rozumieć jako zezwolenia ani uzasadnienia w odniesieniu do ograniczeń w swobodnym przepływie towarów, usług i osób, jeżeli ograniczenia te są sprzeczne z TFUE lub z innymi przepisami prawa Unii. Na przykład fakt, że niektóre ograniczenia są wyraźnie zakazane w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, nie powinien być rozumiany jako uzasadnienie takich ograniczeń poza tym trybem lub jako uzasadnienie innych możliwych ograniczeń niezgodnych z prawem Unii, które nie są wyraźnie zakazane na podstawie niniejszego rozporządzenia.
- (40) Art. 21 TFUE ustanawia prawo obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w traktatach oraz w środkach przyjętych w celu ich wykonania. Szczegółowe warunki i ograniczenia dotyczące tego prawa określono w dyrektywie 2004/38/WE. Dyrektywa ta wprowadza zasady ogólne mające zastosowanie do tych ograniczeń oraz względy, którymi można uzasadnić takie środki. Są to względy polityki publicznej, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego. W tym kontekście ograniczenia swobody przepływu mogą być uzasadnione, jeśli są proporcjonalne i niedyskryminacyjne. Celem niniejszego rozporządzenia nie jest wprowadzenie dodatkowych względów uzasadniających ograniczenie prawa do swobodnego przepływu osób ponad względy przewidziane w rozdziale VI dyrektywy 2004/38/WE.

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz.U. L 141 z 27.5.2011, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/38/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77).

⁽¹⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22).

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/123/WE z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36).

⁽²¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1535 z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.U. L 241 z 17.9.2015, s. 1).

- (41) Środki służące ułatwianiu swobodnego przepływu osób oraz wszelkie inne środki mające wpływ na swobodny przepływ osób przewidziane w ramach niniejszego rozporządzenia oparte są na art. 21 TFUE i uzupełniają dyrektywę 2004/38/WE w sytuacjach nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym. Środki takie nie powinny prowadzić do zezwolenia na ograniczenia w swobodnym przepływie sprzeczne z traktatami lub innymi przepisami prawa Unii ani do uzasadnienia takich ograniczeń.
- (42) Art. 45 TFUE ustanawia prawo do swobodnego przemieszczania się pracowników, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w traktatach oraz w środkach przyjętych w celu ich wykonania. Art. 46 TFUE stanowi podstawę prawną przyjmowania środków wymaganych do wprowadzenia w życie swobodnego przepływu pracowników w rozumieniu art. 45 TFUE. Niniejsze rozporządzenie zawiera przepisy, które uzupełniają istniejące środki w celu dalszego wzmocnienia swobodnego przepływu osób, zwiększenia przejrzystości oraz zapewnienia wsparcia administracyjnego w sytuacjach nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym. Takie środki obejmują utworzenie i udostępnienie pojedynczych punktów kontaktowych dla pracowników i ich przedstawicieli w państwach członkowskich oraz na poziomie Unii w trybie podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (43) Należy zakazać niektórych środków krajowych, które ograniczają swobodny przepływ lub swobodę świadczenia usług i które nie powinny być nakładane w sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym lub w odpowiedzi na nią, ponieważ są one oczywiście nieproporcjonalne. W związku z tym wszelkie takie środki podejmowane przez państwa członkowskie powinny być oceniane w świetle tych przepisów harmonizujących, a nie TFUE lub innych przepisów prawa Unii.
- (44) W szczególności państwa członkowskie nie powinny wprowadzać środków stanowiących dyskryminację ze względu na obywatelstwo lub przynależność państwową lub – w przypadku przedsiębiorstw – lokalizację ich siedziby statutowej, zarządu lub głównego miejsca prowadzenia działalności.
- (45) Państwa członkowskie nie powinny wprowadzać środków uniemożliwiających osobom korzystającym z prawa do swobodnego przemieszczania się powrót do państwa członkowskiego zamieszkania, jeżeli w momencie wybuchu kryzysu osoby takie znajdują się w innym państwie członkowskim.
- (46) Państwa członkowskie nie powinny wprowadzać środków uniemożliwiających osobom korzystającym z prawa do swobodnego przemieszczania się podróż do innych państw członkowskich z ważnych względów rodzinnych, jeżeli taka podróż jest dozwolona w państwie członkowskim przyjmującym dany środek w tych samych okolicznościach.
- (47) Niniejsze rozporządzenie nie powinno uniemożliwiać państwom członkowskim zezwalania swoim obywatelom i rezydentom na powrót na ich terytorium w sytuacjach nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym. Aby ułatwić taką podróż, pozostałe państwa członkowskie powinny zezwolić takim obywatelom i rezydentom na opuszczenie ich terytorium w celu odbycia podróży do państwa członkowskiego obywatelstwa lub zamieszkania, lub przejazdu przez ich terytorium w celu dotarcia do państwa członkowskiego obywatelstwa lub zamieszkania.
- (48) Ograniczenia swobodnego przepływu, w tym również w formie wymogów i procedur administracyjnych, takich jak procedury zgłaszania, rejestracji lub udzielania zezwoleń, są zakazane, chyba że są one zgodne z prawem Unii. Jeżeli uzasadnione i proporcjonalne wymogi i procedury administracyjne przyjęto zgodnie z prawem Unii, podczas sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym państwa członkowskie powinny priorytetowo traktować ułatwianie przestrzegania takich wymogów i stosowania takich procedur w odniesieniu do osób zaangażowanych w produkcję lub dostawę towarów istotnych w kontekście kryzysu i usług istotnych w kontekście kryzysu. W tym celu oraz w razie potrzeby z myślą o ułatwieniu swobodnego przepływu takich dostawców lub niektórych ich kategorii Komisja powinna wprowadzić rozwiązania, w tym narzędzia i wzory cyfrowe.
- (49) Niniejsze rozporządzenie ustanawia obowiązki mające na celu zapewnienie przejrzystości w odniesieniu do środków krajowych przyjętych w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, które ograniczają prawo do swobodnego przepływu osób. Wszelkie takie ograniczenia powinny być zgodne z prawem Unii, w szczególności z dyrektywą 2004/38/WE. Obowiązki te powinny pozostawać bez uszczerbku dla wszelkich istniejących obowiązków w zakresie informowania lub powiadamiania, które nadal mają zastosowanie. Swobodny przepływ osób ma ogromne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Doświadczenia z kryzysu związanego z COVID-19 pokazują, że ograniczenia dotyczące prawa do swobodnego przemieszczania się mogą mieć negatywne skutki dla wszystkich innych podstawowych wolności. Brak informacji na temat ograniczeń swobodnego przepływu osób w związku z kryzysem może powodować dodatkowe trudności dla obywateli Unii i podmiotów gospodarczych, jeżeli chodzi o zarządzanie ich działalnością w czasie kryzysu. Obecnie nie istnieje obowiązujący system przejrzystości, który mógłby udostępniać obywatelom Unii i podmiotom gospodarczym informacje na temat ograniczeń w swobodnym przepływie osób. Niezwłocznie po jego przyjęciu państwa członkowskie powinny przekazać Komisji i innym państwom członkowskim tekst krajowych przepisów ustawowych lub wykonawczych wprowadzających ograniczenia w korzystaniu z prawa do swobodnego przepływu osób w odpowiedzi na kryzys, a także zmiany w tych przepisach. Wraz z tym tekstem należy podać powody wprowadzenia takich środków, w tym powody wykazujące, że środki te są uzasadnione i proporcjonalne, a także wszelkie dane naukowe lub inne dane stanowiące podstawę ich przyjęcia, zakres takich środków, daty przyjęcia i rozpoczęcia stosowania oraz okres obowiązywania tych środków. W celu zapewnienia, aby obywatele i podmioty

gospodarze Unii mogli otrzymywać wiarygodne informacje na temat ograniczeń dotyczących swobodnego przemieszczania się, państwa członkowskie powinny jak najszybciej przekazywać opinii publicznej jasne, wyczerpujące i aktualne informacje wyjaśniające takie środki, w szczególności ich zakres, datę przyjęcia i rozpoczęcia stosowania oraz okres obowiązywania. Informacje te należy również przekazywać Komisji. Na tej podstawie Komisja powinna publikować odpowiednie informacje na specjalnej stronie internetowej dostępnej we wszystkich językach urzędowych instytucji Unii.

- (50) W celu zapewnienia, aby konkretne środki mające zastosowanie w sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym przewidziane w niniejszym rozporządzeniu były wykorzystywane wyłącznie wówczas, gdy jest to niezbędne do zareagowania na daną sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym, należy uruchamiać takie środki w drodze aktów wykonawczych Komisji, w których należy wskazać przyczyny takiego uruchomienia oraz towary istotne w kontekście kryzysu lub usługi istotne w kontekście kryzysu, do których stosuje się takie środki.
- (51) Ponadto, aby zapewnić proporcjonalność aktów wykonawczych oraz należyte poszanowanie roli podmiotów gospodarczych w zarządzaniu kryzysowym, Komisja powinna dokonywać uruchomienia środków reagowania w sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym dopiero po uruchomieniu trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym przez Radę oraz wówczas, gdy podmioty gospodarcze nie są w stanie zaoferować dobrowolnego rozwiązania w rozsądnych ramach czasowych („uruchomienie dwuetapowe”). Potrzebę uruchomienia środków reagowania w sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym należy uzasadnić w każdym takim akcie wykonawczym oraz w odniesieniu do wszystkich konkretnych aspektów kryzysu.
- (52) Aby umożliwić precyzyjne oceny, czy wdrożenie szczególnych środków reagowania w sytuacjach nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym pozwoliłoby na ograniczenie poważnych niedoborów towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu, lub bezpośredniego zagrożenia wystąpieniem takich niedoborów w sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, Komisja powinna mieć możliwość zwracania się o informacje do odpowiednich podmiotów gospodarczych w łańcuchach dostaw towarów istotnych w kontekście kryzysu i usług istotnych w kontekście kryzysu. Wnioski o udzielenie takich informacji powinny w stosownych przypadkach dotyczyć takich kwestii jak: zdolności produkcyjne i zapasy towarów istotnych w kontekście kryzysu w zakładach produkcyjnych znajdujących się zarówno w Unii, jak i w państwach spoza Unii, z którymi te podmioty gospodarcze prowadzą działalność, z którymi zawierają umowy lub od których dokonują zakupu dostaw; harmonogram lub oszacowanie przewidywanej produkcji na kolejne trzy miesiące w odniesieniu do każdego zakładu produkcyjnego znajdującego się w Unii i w państwach spoza Unii, z którymi te podmioty gospodarcze prowadzą działalność lub z którymi zawarły umowę, a także szczegółowe informacje na temat wszelkich istotnych zakłóceń lub niedoborów w łańcuchach dostaw. Aby zapewnić pełne zaangażowanie państwa członkowskiego, w którym podmiot gospodarczy posiada swój zakład produkcyjny, Komisja powinna niezwłocznie przekazać temu państwu członkowskiemu kopię wniosku o udzielenie informacji, a na wniosek właściwego organu tego państwa członkowskiego Komisja powinna udostępnić temu państwu członkowskiemu informacje, które uzyskała, za pośrednictwem bezpiecznych kanałów.
- (53) Wnioski o udzielenie informacji przez podmioty gospodarcze powinny być stosowane przez Komisję wyłącznie wówczas, gdy informacje, które są niezbędne do odpowiedniego zareagowania na sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym, takie jak informacje niezbędne do udzielania zamówień publicznych przez Komisję w imieniu państw członkowskich lub na ich rzecz, lub do oszacowania zdolności produkcyjnych producentów towarów istotnych w kontekście kryzysu, których łańcuchy dostaw zostały zakłócone, nie są jeszcze dostępne dla Komisji i nie można ich uzyskać z publicznie dostępnych źródeł lub w ramach informacji udzielonych dobrowolnie. Występując z wnioskiem o udzielenie informacji w drodze aktu wykonawczego, Komisja powinna zapewnić, aby korzyści dla interesu publicznego przewyższały ewentualne niedogodności dla zainteresowanych podmiotów gospodarczych. Komisja powinna wziąć pod uwagę obciążenie, jakie taki wniosek o udzielenie informacji może stanowić, w szczególności dla mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), oraz określić odpowiednio terminy na udzielenie odpowiedzi. Jeżeli przetwarzanie wniosku o udzielenie informacji przez podmiot gospodarczy może w istotny sposób zakłócić jego działalność, należy zezwolić temu podmiotowi gospodarczemu na odmowę udzielenia wymaganych informacji. Podmiot gospodarczy powinien być zobowiązany do przedstawienia Komisji powodów każdej odmowy udzielenia żądanych informacji. Przyczyny takie powinny obejmować w szczególności ryzyko odpowiedzialności za naruszenie zobowiązań umownych do nieujawniania informacji, wynikających z umów podlegających prawu państwa spoza Unii, lub ryzyko ujawnienia informacji związanych z bezpieczeństwem narodowym w przypadku towarów z możliwym wykorzystaniem w kontekście bezpieczeństwa narodowego, co może obejmować rezerwy krajowe.

- (54) Maksymalny termin udzielenia przez podmiot gospodarczy odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji powinien wynosić 20 dni roboczych. Konkretny indywidualny termin powinien być ustalany indywidualnie dla każdego przypadku i w pewnych okolicznościach może być krótszy. Podmiot gospodarczy powinien mieć możliwość złożenia wniosku o jednorazowe przedłużenie terminu, które za wyraźną zgodą Komisji mogłoby oznaczać przedłużenie ogólnego terminu na okres przekraczający 20 dni roboczych. Należy przewidzieć, że wszelkie wnioski o przedłużenie terminu składane przez podmioty gospodarcze przedkłada się Komisji zgodnie z ustaleniami dotyczącymi komunikacji określonymi w indywidualnej decyzji. Należy również przewidzieć, że do czasu udzielenia przez Komisję odpowiedzi na wniosek o przedłużenie pierwotny termin uznaje się za w pełni obowiązujący.
- (55) Uruchomienie – w stosownych przypadkach – trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym powinno także umożliwiać rozpoczęcie stosowania określonych procedur reagowania kryzysowego, w ramach których dostosowuje się przepisy regulujące projektowanie, produkcję, ocenę zgodności oraz wprowadzanie do obrotu towarów objętych unijnymi przepisami harmonizacyjnymi, a także niektóre przepisy dotyczące towarów podlegających unijnym ogólnym ramom bezpieczeństwa produktów. Procedury reagowania kryzysowego powinny umożliwiać w kontekście sytuacji nadzwyczajnej płynne wprowadzenie do obrotu produktów zaprojektowanych jako towary istotne w kontekście kryzysu. W przypadku produktów zharmonizowanych jednostki oceniające zgodność powinny traktować oceny zgodności towarów istotnych w kontekście kryzysu jako priorytetowe w stosunku do wszelkich innych rozpatrywanych wniosków dotyczących innych produktów. W przypadkach nieuzasadnionej zwłoki w procedurach oceny zgodności towarów istotnych w kontekście kryzysu właściwe organy państw członkowskich powinny mieć możliwość wydawania zezwoleń na takie towary, których nie poddano mającej zastosowanie procedurze oceny zgodności z myślą o wprowadzeniu ich do obrotu na ich odpowiednim rynku, pod warunkiem że są one zgodne z mającymi zastosowanie wymogami w zakresie bezpieczeństwa. Takie zezwolenia powinny być ważne wyłącznie na terytorium wydającego państwa członkowskiego do czasu rozszerzenia ich ważności na terytorium Unii w drodze aktu wykonawczego Komisji. Ważność takich zezwoleń stanowiących odstępstwo od procedur oceny zgodności powinna być ograniczona do czasu obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym. Co więcej, aby ułatwić zwiększenie dostaw zharmonizowanych i niezharmonizowanych towarów istotnych w kontekście kryzysu, należy wprowadzić określone środki elastyczności z poszanowaniem, odpowiednio, mechanizmu domniemania zgodności i domniemania zgodności z ogólnym wymogiem bezpieczeństwa. W kontekście sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym producenci towarów istotnych w kontekście kryzysu powinni mieć możliwość opierania się także na normach krajowych i międzynarodowych, które zapewniają równoważny poziom ochrony w porównaniu z normami europejskimi, do których odniesienia opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Jedynie w przypadku zharmonizowanych towarów istotnych w kontekście kryzysu, w przypadkach gdy normy europejskie nie istnieją lub osiągnięcie zgodności z nimi jest nadmiernie utrudnione z powodu zakłóceń na rynku wewnętrznym, Komisja powinna mieć możliwość wydawania wspólnych specyfikacji przewidujących domniemanie zgodności z celu zapewnienia producentom rozwiązań technicznych gotowych do użycia.
- (56) Wprowadzenie tych istotnych w kontekście kryzysu dostosowań w odpowiednich sektorowych przepisach Unii wymaga ukierunkowanych dostosowań w następujących 16 aktach: dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/14/WE⁽²²⁾, 2006/42/WE⁽²³⁾, 2010/35/UE⁽²⁴⁾, 2014/29/UE⁽²⁵⁾, 2014/30/UE⁽²⁶⁾, 2014/33/UE⁽²⁷⁾, 2014/34/UE⁽²⁸⁾, 2014/35/UE⁽²⁹⁾, 2014/53/UE⁽³⁰⁾ i 2014/68/UE⁽³¹⁾ oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego
-
- (²²) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/14/WE z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (Dz.U. L 162 z 3.7.2000, s. 1).
- (²³) Dyrektywa 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn, zmieniająca dyrektywę 95/16/WE (Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 24).
- (²⁴) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/35/UE z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie ciśnieniowych urządzeń transportowych oraz uchylająca dyrektywy Rady 76/767/EWG, 84/525/EWG, 84/526/EWG, 84/527/EWG oraz 1999/36/WE (Dz.U. L 165 z 30.6.2010, s. 1).
- (²⁵) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/29/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku prostych zbiorników ciśnieniowych (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 45).
- (²⁶) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do kompatybilności elektromagnetycznej (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 79).
- (²⁷) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/33/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących dźwigów i elementów bezpieczeństwa do dźwigów (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 251).
- (²⁸) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/34/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 309).
- (²⁹) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/35/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 357).
- (³⁰) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/53/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących udostępniania na rynku urządzeń radiowych i uchylająca dyrektywę 1999/5/WE (Dz.U. L 153 z 22.5.2014, s. 62).
- (³¹) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/68/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku urządzeń ciśnieniowych (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 164).

i Rady (UE) 2016/424⁽³²⁾, (UE) 2016/425⁽³³⁾, (UE) 2016/426⁽³⁴⁾, (UE) nr 305/2011⁽³⁵⁾, (UE) 2023/988⁽³⁶⁾ i (UE) 2023/1230⁽³⁷⁾. Zmiany określające procedury na wypadek sytuacji nadzwyczajnych w każdym z odpowiednich aktów powinny mieć zastosowanie dopiero wówczas, gdy zostaną specjalnie uruchomione. Uruchomienie procedur nadzwyczajnych na podstawie odpowiedniego aktu powinno być uwarunkowane uruchomieniem trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym zgodnie z niniejszym rozporządzeniem oraz powinno być ograniczone do produktów wskazanych jako towary istotne w kontekście kryzysu, a także ograniczone do czasu obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.

- (57) W przypadku znacznego ryzyka dla funkcjonowania rynku wewnętrznego lub w przypadku poważnych i utrzymujących się niedoborów towarów istotnych w kontekście kryzysu lub wyjątkowo dużego popytu na te towary, niezbędne mogą okazać się środki na poziomie Unii mające na celu zapewnienie dostępności towarów istotnych w kontekście kryzysu, takie jak wnioski priorytetowe, aby zapewnić właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i jego łańcuchów dostaw.
- (58) W ostateczności, w celu utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej na rynku wewnętrznym, w przypadku gdy produkcji lub dostaw niektórych towarów istotnych w kontekście kryzysu nie można zapewnić za pomocą innych środków, Komisja powinna mieć możliwość kierowania do podmiotów gospodarczych mających siedzibę w Unii wniosków o produkcję lub dostawę niektórych towarów istotnych w kontekście kryzysu. Wydając wniosek, Komisja powinna brać pod uwagę ewentualny negatywny wpływ na konkurencję na rynku wewnętrznym oraz ryzyko nasilenia zakłóceń na rynku. Ponadto wybór odbiorców i beneficjentów wniosków nie powinien być dyskryminacyjny.
- (59) Wniosek priorytetowy powinien opierać się na obiektywnych, faktycznych, wymiernych i uzasadnionych danych. W takich wnioskach należy uwzględniać uzasadnione interesy podmiotów gospodarczych oraz koszty i wysiłki potrzebne do wprowadzenia zmian w kolejności produkcji. We wniosku priorytetowym należy wyraźnie określić, że decyzja o przyjęciu lub odrzuceniu wniosku pozostaje w całości w gestii danego podmiotu gospodarczego. W przypadku gdy podmiot gospodarczy zdecyduje się odrzucić priorytetowy wniosek, ma on również swobodę decyzyjną w kwestii, czy odrzucić wniosek bezwzględnie czy też przedstawić uzasadnienie, gdy będzie informował Komisję o odrzuceniu wniosku.
- (60) W przypadku przyjęcia zobowiązania do wykonania wniosku priorytetowego powinno ono mieć pierwszeństwo przed wszelkimi innymi zobowiązaniami wynikającymi z prawa prywatnego lub publicznego. Każdy wniosek priorytetowy należy złożyć po uczciwej i rozsądnej cenie. Obliczenie takiej ceny powinno być możliwe na podstawie średnich cen rynkowych z lat poprzednich, z zastrzeżeniem uzasadnienia jakiegokolwiek podwyżki lub obniżki, co może wynikać na przykład z uwzględnienia inflacji lub wzrostu kosztów materiałów wyjściowych. W związku ze znaczeniem, jakie ma zapewnienie dostaw towarów istotnych w kontekście kryzysu, które są niezbędne do utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej na rynku wewnętrznym, przestrzeganie obowiązku realizacji wniosku priorytetowego nie powinno pociągać za sobą odpowiedzialności wobec osób trzecich za szkody, jakie mogą wynikać z jakiegokolwiek naruszenia obowiązków umownych regulowanych prawem państwa członkowskiego w zakresie, w jakim naruszenie obowiązków umownych było niezbędne do realizacji przyjętego wniosku priorytetowego. Podmioty gospodarcze potencjalnie objęte zakresem wniosku priorytetowego powinny mieć możliwość uwzględnienia w warunkach zapisanych w ich umowach handlowych ewentualnych konsekwencji wniosku priorytetowego. Bez uszczerbku dla możliwości stosowania innych przepisów wyłączenie odpowiedzialności nie powinno mieć wpływu na odpowiedzialność za produkty wadliwe przewidzianą w dyrektywie Rady 85/374/EWG⁽³⁸⁾.

⁽³²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/424 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie urządzeń kolei linowych i uchylenia dyrektywy 2000/9/WE (Dz.U. L 81 z 31.3.2016, s. 1).

⁽³³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchylenia dyrektywy Rady 89/686/EWG (Dz.U. L 81 z 31.3.2016, s. 51).

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/426 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie urządzeń spalających paliwa gazowe oraz uchylenia dyrektywy 2009/142/WE (Dz.U. L 81 z 31.3.2016, s. 99).

⁽³⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz.U. L 88 z 4.4.2011, s. 5).

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/988 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 oraz uchylające dyrektywę 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywę Rady 87/357/EWG (Dz.U. L 135 z 23.5.2023, s. 1).

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1230 z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie maszyn oraz w sprawie uchylenia dyrektywy 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Rady 73/361/EWG (Dz.U. L 165 z 29.6.2023, s. 1).

⁽³⁸⁾ Dyrektywa Rady 85/374/EWG z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe (Dz.U. L 210 z 7.8.1985, s. 29).

- (61) W przypadku gdy podmiot gospodarczy wyraźnie przyjął wniosek priorytetowy, a Komisja przyjęła akt wykonawczy po takim przyjęciu, podmiot gospodarczy powinien przestrzegać wszystkich warunków tego aktu wykonawczego. Nieprzestrzeganie przez podmiot gospodarczy warunków określonych w akcie wykonawczym powinno skutkować utratą korzyści wynikających ze zwolnienia od odpowiedzialności umownej. Jeżeli nieprzestrzeganie warunków jest umyślne lub wynika z rażącego niedbalstwa, podmiot gospodarczy może również podlegać grzywnie, z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności. Nie powinno być możliwe nakładanie grzywien na podmioty gospodarcze, które nie przyjęły wyraźnie wniosku priorytetowego.
- (62) W przypadku gdy co najmniej jedno państwo członkowskie poinformuje Komisję o niedoborach towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu lub o ryzyku wystąpienia takich niedoborów, Komisja powinna mieć możliwość zalecenia państwu członkowskiemu podjęcia środków mających na celu zapewnienie szybkiej poprawy dostępności towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu. Komisja powinna rozważyć wpływ planowanych środków na zainteresowane podmioty gospodarcze. Zalecenia takie mogą obejmować środki mające na celu ułatwienie rozbudowy, zmiany przeznaczenia lub ustanowienia nowych zdolności produkcyjnych w zakresie towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu lub nowych zdolności związanych z działalnością usługową istotną w kontekście kryzysu, a także środki mające na celu przyspieszenie odpowiednich mających zastosowanie procedur w zakresie zatwierdzania, udzielania zezwoleń i rejestracji.
- (63) W przypadku gdy co najmniej jedno państwo członkowskie informuje Komisję o niedoborach towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu, Komisja powinna przekazać te informacje wszystkim właściwym organom państw członkowskich oraz usprawnić koordynację reagowania. Ponadto aby zapewnić dostępność niektórych towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu podczas sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym oraz z myślą o zakończeniu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, Komisja powinna mieć możliwość zalecenia, aby państwa członkowskie dystrybuowały te towary lub usługi, z należyтым uwzględnieniem zasady solidarności, konieczności i proporcjonalności. Komisja powinna pomóc w koordynowaniu tej dystrybucji.
- (64) W uzupełnieniu do możliwości wspólnego udzielania zamówień przez Komisję i co najmniej jedno państwo członkowskie, a także jak przewidziano w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509⁽³⁹⁾ (rozporządzenie finansowe), co najmniej jedno państwo członkowskie powinno mieć również możliwość zwrócenia się do Komisji, aby rozpoczęła postępowanie o udzielenie zamówienia w jego imieniu lub na jego rzecz na zakup towarów i usług o znaczeniu krytycznym lub towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu, aby wykorzystać siłę nabywczą i pozycję negocjacyjną Komisji w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym. Takie zamówienie powinno obejmować nabycie przez instytucję zamawiającą lub podmiot zamawiający, w drodze umowy, robót, dostaw lub usług istotnych w kontekście kryzysu oraz nabycie lub wynajem gruntów, budynków lub innych nieruchomości od podmiotów gospodarczych wybranych przez tę instytucję zamawiającą lub ten podmiot zamawiający do celów reagowania na kryzys. Komisja powinna mieć możliwość prowadzenia, w oparciu o umowę między stronami, odpowiednich postępowań o udzielenie zamówienia w imieniu państw członkowskich lub na ich rzecz, lub działać w charakterze hurtownika, kupując, magazynując i odsprzedając lub przekazując dostawy i usługi, w tym wynajem gruntów, budynków lub innych nieruchomości, uczestniczącym państwom członkowskim lub wybranym przez siebie organizacjom partnerskim.
- (65) W czasie kryzysu związanego z COVID-19 stało się jasne, że Komisja powinna mieć możliwość zamawiania towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu wspólnie z państwami Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) oraz państwami spoza Unii, takimi europejskimi minipaństwami. Wszelkie procedury wspólnego udzielania zamówień rozpoczęte w celu nabycia towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu lub towarów i usług o znaczeniu krytycznym nie powinny mieć negatywnego wpływu na funkcjonowanie rynku wewnętrznego i nie powinny stanowić dyskryminacji ani ograniczenia handlu, ani nie powinny powodować zakłócenia konkurencji lub mieć bezpośrednich skutków finansowych dla budżetów państw, które nie uczestniczą w procedurze wspólnego udzielania zamówień. Należy również zapewnić, aby państwa członkowskie koordynowały działania przy wsparciu Komisji i Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego przed wszczęciem procedury udzielenia zamówień na towary i usługi istotne w kontekście kryzysu. Na etapie planowania awaryjnego państwa członkowskie powinny wprowadzić system umożliwiający identyfikację instytucji zamawiających i podmiotów zamawiających podlegających dyrektywom Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE⁽⁴⁰⁾ i 2014/25/UE⁽⁴¹⁾, które zamawiają towary i usługi istotne w kontekście kryzysu w sytuacjach nadzwyczajnych. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość korzystania z centralnych biur łącznikowych w celu zbierania

⁽³⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

⁽⁴⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

⁽⁴¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243).

i przekazywania informacji na temat bieżących i planowanych zamówień udzielanych przez instytucje zamawiające i podmioty zamawiające na ich terytorium do celów zgodności z klauzulą koordynacyjną w ramach niniejszego rozporządzenia.

- (66) Umowa regulująca udzielanie zamówień przez Komisję w imieniu co najmniej jednego państwa członkowskiego lub na rzecz co najmniej jednego państwa członkowskiego, lub wspólne udzielanie zamówień przez Komisję i co najmniej jedno państwo członkowskie powinna, w stosownych przypadkach, przewidywać klauzulę wyłączności, zgodnie z którą uczestniczące państwa członkowskie zobowiązują się nie zamawiać danych towarów istotnych w kontekście kryzysu lub danych usług istotnych w kontekście kryzysu za pośrednictwem innych kanałów lub prowadzić równoległych negocjacji. W przypadku gdy przewidziana jest taka klauzula wyłączności, powinna ona stanowić, że w przypadku gdy państwa członkowskie mają dodatkowe potrzeby w zakresie zamówień i zgodnie z oceną Komisji takie zamówienia nie podważają trwających postępowań o udzielenie zamówienia lub postępowań o udzielenie zamówienia w imieniu państw członkowskich lub na ich rzecz, uczestniczące państwa członkowskie mogą rozpocząć swoje własne postępowanie o udzielenie zamówienia. Do celów wspólnego udzielania zamówień państwa EFTA i państwa kandydujące do Unii, a także Księstwo Andory, Księstwo Monako, Republika San Marino i Państwo Watykańskie powinny być uznawane za uczestniczące państwa członkowskie w przypadku gdy zdecydują się uczestniczyć we wspólnym udzielaniu zamówień. Celem klauzuli wyłączności jest zapewnienie, aby trwające procedury wspólnego udzielania zamówień lub postępowania o udzielenie zamówienia w imieniu państw członkowskich lub na ich rzecz nie były podważane. Zamówienia *de minimis* nie mają wpływu na takie udzielanie zamówień, w związku z czym należy zezwolić instytucjom zamawiającym i podmiotom zamawiającym państw członkowskich na rozpoczęcie postępowania o udzielenie zamówienia poniżej progów określonych w dyrektywach 2014/24/UE i 2014/25/UE. Ponadto, biorąc pod uwagę, że zamówienia udzielone przez podmiot gospodarczy, który nie uczestniczy w prowadzonym przetargu, nie podważają trwającego postępowania o udzielenie zamówienia, klauzula wyłączności określona w niniejszym rozporządzeniu nie powinna mieć zastosowania do tego rodzaju zamówień. W przypadku gdy państwo członkowskie postanowi uczestniczyć we wspólnym udzielaniu zamówień lub udzielaniu zamówień w imieniu państw członkowskich lub na ich rzecz w celu nabycia towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu, powinno ono mieć możliwość korzystania z centralnych biur łącznikowych przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu w celu poinformowania wszystkich instytucji zamawiających i podmiotów zamawiających na jego terytorium o trwającym postępowaniu o udzielenie zamówienia, które prowadzi do zastosowania klauzuli wyłączności.
- (67) Podstawową zasadą skutecznego udzielania zamówień publicznych jest przejrzystość, która zwiększa konkurencję, efektywność oraz stwarza równe warunki działania. Parlament Europejski powinien być informowany o postępowaniach dotyczących wspólnych zamówień na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz – na wniosek – uzyskiwać dostęp do umów zawartych w wyniku tych postępowań, z zastrzeżeniem odpowiedniej ochrony informacji poufnych oraz ochrony wszelkich danych osobowych, bezpieczeństwa narodowego państw członkowskich i szczególnie chronionych informacji handlowych, w tym tajemnic handlowych.
- (68) Należy zagwarantować posiadaczom informacji, że informacje, które przekazali w wyniku stosowania niniejszego rozporządzenia, są przetwarzane i wykorzystywane z poszanowaniem zasad konieczności i proporcjonalności. Informacje otrzymane w drodze monitorowania, wniosków o udzielenie informacji i wniosków priorytetowych powinny być zatem wykorzystywane przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii oraz ich pracowników, organy państw członkowskich i ich pracowników lub wszelkie osoby fizyczne, w tym członków i obserwatorów z Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, wyłącznie w celu, w którym o takie informacje wystąpiono.
- (69) Biorąc pod uwagę, że Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego pełni rolę grupy doradczej przy Komisji, powinna ona przestrzegać ustanowionych przez Komisję zasad, norm i przepisów dotyczących ochrony informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych, w tym przepisów dotyczących przetwarzania i przechowywania takich informacji zgodnie z decyzjami Komisji (UE, Euratom) 2015/443⁽⁴²⁾ i (UE, Euratom) 2015/444⁽⁴³⁾. Pracownicy Komisji oraz innych instytucji i organów Unii, którzy mają dostęp do informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych związanych z pracą Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, powinni być związani wymogami poufności na podstawie art. 339 TFUE, nawet po zaprzestaniu pełnienia przez nich obowiązków.

⁽⁴²⁾ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/443 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie bezpieczeństwa w Komisji (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 41).

⁽⁴³⁾ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53).

- (70) W przypadku gdy działania, które należy prowadzić na podstawie niniejszego rozporządzenia, obejmują przetwarzanie danych osobowych, takie przetwarzanie powinno odbywać się zgodnie z odpowiednim ustawodawstwem Unii dotyczącym ochrony danych osobowych, a mianowicie z rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽⁴⁴⁾ oraz (UE) 2018/1725⁽⁴⁵⁾.
- (71) Konieczne jest ustanowienie przepisów dotyczących narzędzi cyfrowych, aby zapewnić gotowość do szybkiego i skutecznego reagowania na ewentualne przyszłe sytuacje nadzwyczajne w celu zagwarantowania dalszego funkcjonowania rynku wewnętrznego, swobodnego przepływu towarów, usług i osób w czasach kryzysu oraz dostępności towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu dla obywateli, przedsiębiorstw i organów publicznych. W niniejszym rozporządzeniu należy również ustanowić przepisy dotyczące narzędzi cyfrowych zapewniających priorytetowe traktowanie i przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń, rejestracji lub deklaracji w celu ułatwienia swobodnego przepływu osób oraz bezpiecznego przekazywania i wymiany informacji. Komisja i państwa członkowskie powinny w miarę możliwości ponownie wykorzystywać lub rozszerzać swoje istniejące narzędzia cyfrowe. W przypadku gdy nie jest to możliwe, Komisja i państwa członkowskie powinny ustanowić, w razie potrzeby i w uzasadnionych przypadkach, nowe narzędzia cyfrowe. Komisja powinna określić aspekty techniczne takich narzędzi lub infrastruktur w drodze aktów wykonawczych.
- (72) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do specyfikacji ram awaryjnych w zakresie gotowości, współpracy, wymiany informacji oraz komunikacji kryzysowej na potrzeby trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym. Ponadto należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do możliwości przyjmowania środków łagodzących, a mianowicie rozwiązań administracyjnych, narzędzi cyfrowych i wzorów dokumentów cyfrowych ułatwiających swobodny przepływ osób. Ponadto, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do uruchamiania określonych środków reagowania w sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, aby umożliwić szybką i skoordynowaną reakcję. Dodatkowo należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do ustanowienia technicznych aspektów konkretnych narzędzi cyfrowych wspierających cele niniejszego rozporządzenia. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽⁴⁶⁾.
- (73) Komisja powinna przyjmować akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie, jeżeli – w należycie uzasadnionych przypadkach związanych z oddziaływaniem kryzysu na rynek wewnętrzny – jest to uzasadnione szczególnie pilną potrzebą.
- (74) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”). W szczególności niniejsze rozporządzenie nie narusza prawa podmiotów gospodarczych do prywatności zapisanego w art. 7 Karty, prawa do ochrony danych określonego w art. 8 Karty, wolności prowadzenia działalności gospodarczej i swobody umów chronionych na podstawie art. 16 Karty, prawa własności chronionego na podstawie art. 17 Karty, prawa do rokowań i podejmowania działań zbiorowych chronionego na podstawie art. 28 Karty ani prawa do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu przewidzianego w art. 47 Karty.
- (75) Niniejsze rozporządzenie nie powinno wpływać na autonomię partnerów społecznych uznaną przez TFUE.
- (76) Niniejszego rozporządzenia nie należy interpretować jako mającego wpływ na prawo do ochrony środowiska, prawo do rokowań zbiorowych i prawo do podejmowania działań zbiorowych zgodnie z Kartą, w tym prawo pracowników i pracodawców do podejmowania działań zbiorowych w celu obrony ich interesów, w tym strajku, oraz prawo lub swobodę strajku lub podejmowania innych działań objętych szczególnymi systemami stosunków pracy w państwach członkowskich zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową.
- (77) Inne akty prawne Unii, takie jak akty ustanawiające obowiązki podmiotów gospodarczych w zakresie udostępniania danych organom sektora publicznego, nie mają wpływu na niniejsze rozporządzenie. W związku z tym, w przypadku gdy inne akty prawne Unii również zawierają przepisy dotyczące wniosków o udzielenie informacji składanych przez Komisję, które mają ten sam cel co te przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, po uruchomieniu przez Radę trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym zastosowanie powinny mieć wyłącznie odpowiednie przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące wniosków o udzielenie informacji.

⁽⁴⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽⁴⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁽⁴⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (78) Unia pozostaje w pełni zaangażowana w solidarność międzynarodową i zdecydowanie popiera zasadę, zgodnie z którą wszelkie środki uznane za niezbędne, podejmowane na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym niezbędne do zapobiegania krytycznym niedoborom lub łagodzenia ich skutków, są wdrażane w sposób ukierunkowany, przejrzysty, proporcjonalny, na czas ograniczony oraz zgodnie ze zobowiązaniami w ramach Światowej Organizacji Handlu.
- (79) Ramy unijne powinny obejmować elementy międzyregionalne w celu ustanowienia spójnych, wielosektorowych, transgranicznych środków awaryjnych, środków podwyższonej czujności i środków nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym oraz w przypadku sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów, zdolności oraz podatności na zagrożenia na obszarach sąsiedzkich, w szczególności w regionach przygranicznych.
- (80) Komisja powinna przeprowadzać regularną ocenę funkcjonowania i skuteczności niniejszego rozporządzenia oraz przedłożyć Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w tym ocenę prac Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, testów warunków skrajnych, szkoleń i protokołów kryzysowych, kryteriów uruchomienia trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, a także wykorzystania narzędzi cyfrowych. Ponadto sprawozdania należy składać w terminie do czterech miesięcy od odwołania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, stosownie do przypadku. Sprawozdania te powinny zawierać ocenę środków wdrożonych na podstawie niniejszego rozporządzenia w związku z kryzysem, który doprowadził do uruchomienia tego trybu, w szczególności ocenę skuteczności tych środków. Sprawozdania te mogłyby w razie potrzeby zwracać sugestie wszelkich ulepszeń, a w stosownych przypadkach mogłyby im towarzyszyć odpowiednie wnioski ustawodawcze.
- (81) Rozporządzenie Rady (WE) nr 2679/98⁽⁴⁷⁾ przewiduje mechanizm dwustronnych dyskusji na temat przeszkód w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego i ich zgłaszania. Aby uniknąć powielania przepisów w przypadku uruchomienia trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, należy odpowiednio zmienić to rozporządzenie. Rozporządzenie (WE) nr 2679/98 w żaden sposób nie wpływa na korzystanie z praw podstawowych uznanych na poziomie Unii i w państwach członkowskich, w tym z prawa do lub swobody podejmowania strajku lub innych działań objętych szczególnymi systemami stosunków pracy w państwach członkowskich, zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową. Powinno ono również pozostawać bez uszczerbku dla prawa do negocjowania i zawierania umów zbiorowych i podejmowania działań zbiorowych zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową.
- (82) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie zapewnienie sprawnego i niezakłóconego funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez wprowadzenie środków awaryjnych, środków podwyższonej czujności i środków nadzwyczajnych na całym rynku wewnętrznym, aby ułatwić koordynację środków reagowania w przypadku kryzysu, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary lub skutki działań możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

ROZDZIAŁ I

Przedmiot, cele, zakres i definicje

Artykuł 1

Przedmiot i cele

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się ramy zharmonizowanych środków służących skutecznemu przewidywaniu skutków kryzysów na rynku wewnętrznym oraz przygotowaniu się i reagowaniu na nie.
2. Ramy, o których mowa w ustępie pierwszym, mają na celu:

⁽⁴⁷⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2679/98 z dnia 7 grudnia 1998 r. w sprawie funkcjonowania rynku wewnętrznego w odniesieniu do swobodnego przepływu towarów pomiędzy państwami członkowskimi (Dz.U. L 337 z 12.12.1998, s. 8).

- a) zagwarantowanie i ułatwienie swobodnego przepływu towarów, usług i osób, w tym pracowników;
 - b) zapewnienie dostępności na rynku wewnętrznym towarów i usług o znaczeniu krytycznym oraz towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu w przypadku gdy państwa członkowskie przyjęły lub prawdopodobnie przyjmą rozbieżne środki krajowe; oraz
 - c) zapobieganie powstawaniu przeszkód w prawidłowym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.
3. Niniejsze rozporządzenie ustanawia w szczególności:
- a) przepisy dotyczące ustanowienia i funkcjonowania Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, który ma pomagać Komisji i doradzać jej w zakresie skutków kryzysu na rynku wewnętrznym, zapobieganiu tym skutkom lub reagowaniu na nie;
 - b) środki awaryjne dotyczące przewidywania, planowania i odporności;
 - c) środki, w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego, służące przeciwdziałaniu skutkom zagrożenia kryzysem, który może przekształcić się w sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym;
 - d) środki, w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, służące przeciwdziałaniu skutkom kryzysu na rynek wewnętrzny, w tym środki ułatwiające swobodny przepływ towarów, usług i osób, w tym pracowników, w trakcie obowiązywania tego trybu;
 - e) przepisy dotyczące zamówień publicznych w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym;
 - f) przepisy dotyczące dostarczania narzędzi cyfrowych i współpracy między właściwymi organami.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do towarów, usług i osób, w tym pracowników, na rynku wewnętrznym.
2. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do:
 - a) produktów leczniczych zdefiniowanych w art. 1 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/83/WE⁽⁴⁸⁾;
 - b) wyrobów medycznych zdefiniowanych w art. 2 lit. e) rozporządzenia (UE) 2022/123;
 - c) innych medycznych środków przeciwdziałania, o których mowa w art. 3 pkt 10 rozporządzenia (UE) 2022/2371, i umieszczonych w wykazie ustanowionym zgodnie z art. 7 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2372;
 - d) półprzewodników zdefiniowanych w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1781⁽⁴⁹⁾;
 - e) produktów energetycznych w rozumieniu art. 2 ust. 1 dyrektywy Rady 2003/96/WE⁽⁵⁰⁾, energii elektrycznej w rozumieniu art. 2 ust. 2 tej dyrektywy oraz innych produktów, o których mowa w art. 2 ust. 3 tej dyrektywy;

⁽⁴⁸⁾ Dyrektywa 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (Dz.U. L 311 z 28.11.2001, s. 67).

⁽⁴⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1781 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie ustanowienia ram dotyczących środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2021/694 (akt w sprawie czipów) (Dz.U. L 229 z 18.9.2023, s. 1).

⁽⁵⁰⁾ Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51).

- f) usług finansowych, takich jak usługi w zakresie bankowości, działalności kredytowej, ubezpieczeń i reasekuracji, usług w zakresie emerytur pracowniczych lub indywidualnych, papierów wartościowych, funduszy inwestycyjnych, płatności oraz doradztwa inwestycyjnego – w tym usług i działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE⁽⁵¹⁾, a także działalności w zakresie rozrachunków i rozliczeń oraz usług doradczych, usług pośrednictwa i innych pomocniczych usług finansowych;
- g) produktów związanych z obronnością zdefiniowanych w art. 3 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE⁽⁵²⁾ lub zdefiniowanych w prawie krajowym państw członkowskich zgodnie z prawem Unii.
3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 lit. a), b) i c) niniejszego artykułu, do produktów, o których mowa w tych literach, stosuje się art. 20–23 oraz art. 44 niniejszego rozporządzenia.
4. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla innych aktów prawnych Unii ustanawiających przepisy szczegółowe dotyczące reagowania w sytuacjach kryzysowych lub zarządzania kryzysowego, takich jak:
- a) decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE⁽⁵³⁾ ustanawiająca Unijny Mechanizm Ochrony Ludności.
- b) odpowiednie przepisy rozporządzenia (UE) 2015/479 dotyczące uprawnień Komisji do oceny, czy właściwe jest nałożenie ograniczeń na wywóz towarów zgodnie z prawami i zobowiązaniami międzynarodowymi Unii;
- c) rozporządzenia (UE) 2022/2371 i (UE) 2022/2372 dotyczące unijnych ram bezpieczeństwa zdrowotnego;
- d) decyzja 2014/415/UE ustanawiająca zintegrowane uzgodnienia dotyczące mechanizmu reagowania na szczeblu politycznym w sytuacjach kryzysowych (IPCR), w tym rolę koordynacji politycznej IPCC, oraz decyzja wykonawcza (UE) 2018/1993 ustanawiająca zasady funkcjonowania tego mechanizmu.
5. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla unijnych przepisów dotyczących konkurencji, w tym przepisów antymonopolowych, dotyczących fuzji i pomocy państwa.
6. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla odpowiedzialności państw członkowskich za ochronę bezpieczeństwa narodowego lub ich uprawnienia do ochrony podstawowych funkcji państwa, w tym zapewnienia jego integralności terytorialnej oraz utrzymania porządku publicznego. W szczególności bezpieczeństwo narodowe pozostaje w zakresie wyłącznej odpowiedzialności każdego państwa członkowskiego.
7. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na korzystanie z praw podstawowych, zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”). W szczególności niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na prawo do strajku lub do podejmowania innych działań objętych szczególnymi systemami stosunków pracy w państwach członkowskich, zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową. Niniejsze rozporządzenie nie ma również wpływu na prawo do negocjowania, zawierania i egzekwowania układów zbiorowych oraz podejmowania działań zbiorowych zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „kryzys” oznacza zdarzenie wyjątkowe, niespodziewane i nagłe, naturalne lub spowodowane przez człowieka, o nadzwyczajnym charakterze i skali, mające miejsce w Unii lub poza nią, które ma lub może mieć poważny negatywny wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego i które zakłóca swobodny przepływ towarów, usług i osób lub zakłóca funkcjonowanie jego łańcuchów dostaw;
- 2) „tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego” oznacza ramy przeciwdziałania zagrożeniu kryzysem, który w ciągu następnych sześciu miesięcy może przekształcić się w sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym;

⁽⁵¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338).

⁽⁵²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie (Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1).

⁽⁵³⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/EU z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 924).

- 3) „tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym” oznacza ramy reagowania na kryzys, który ma znaczący negatywny wpływ na rynek wewnętrzny i poważnie zakłóca swobodny przepływ towarów, usług i osób lub – w przypadku gdy takie poważne zakłócenie podlega lub może podlegać rozbieżnym środkom krajowym – funkcjonowanie jego łańcuchów dostaw;
- 4) „obszary o krytycznym znaczeniu” oznaczają obszary o krytycznym i kluczowym znaczeniu dla Unii i jej państw członkowskich, w zakresie utrzymania bezpieczeństwa publicznego, porządku publicznego lub zdrowia publicznego, których zakłócenie, niewydolne funkcjonowanie, utrata lub zniszczenie może mieć znaczące negatywne skutki dla funkcjonowania rynku wewnętrznego w sytuacji zagrożenia kryzysem;
- 5) „towary o krytycznym znaczeniu” lub „usługi o krytycznym znaczeniu”, zwane łącznie „towarami i usługami o krytycznym znaczeniu”, oznaczają towary lub usługi, które nie dają się zastąpić ani zdywersyfikować lub są niezbędne do utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i jego łańcuchów dostaw w sektorach o krytycznym znaczeniu i które są wymienione w akcie wykonawczym przyjętym przez Radę na podstawie art. 14 ust. 1;
- 6) „towary istotne w kontekście kryzysu” lub „usługi istotne w kontekście kryzysu”, zwane łącznie „towarami i usługami istotnymi w kontekście kryzysu”, oznaczają towary lub usługi, które nie dają się zastąpić ani zdywersyfikować lub są niezbędne do utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i jego łańcuchów dostaw oraz które uznaje się za niezbędne do reagowania na kryzys i które są wymienione w akcie wykonawczym przyjętym przez Radę na podstawie art. 18 ust. 4;
- 7) „znaczące incydenty” oznaczają incydenty, które znacząco zakłócają lub mogą znacząco zakłócić funkcjonowanie rynku wewnętrznego i jego łańcuchów dostaw;
- 8) „odpowiedni podmiot gospodarczy” oznacza podmiot gospodarczy w całym łańcuchu dostaw, który ma zdolność lub potencjał do produkcji lub dystrybucji któregośkolwiek z poniższych:
 - a) towarów o krytycznym znaczeniu lub usług o krytycznym znaczeniu;
 - b) towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu;
 - c) komponentów towarów, o których mowa w lit. a) i b);
- 9) „mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa” lub „MŚP” oznaczają mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE⁽⁵⁴⁾.

ROZDZIAŁ II

Zarządzanie

Artykuł 4

Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego

1. Ustanawia się Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego.
2. W skład Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego wchodzi jeden przedstawiciel z każdego państwa członkowskiego oraz jeden przedstawiciel Komisji. Każde państwo członkowskie wyznacza przedstawiciela oraz zastępcę przedstawiciela. Ponadto w stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą wyznaczyć przedstawiciela ad hoc dla poszczególnych sektorów, w zależności od charakteru kryzysu.
3. Przedstawiciel Komisji przewodniczy Radzie ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, a Komisja zapewnia obsługę sekretariatu Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego.
4. Przewodniczący Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego (zwany dalej „przewodniczącym”) zaprasza do Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego przedstawiciela Parlamentu Europejskiego w charakterze stałego obserwatora.

⁽⁵⁴⁾ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

5. Przewodniczący może zaprosić do udziału w pracach Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego i do udziału w określonych posiedzeniach, na zasadzie ad hoc, ekspertów posiadających specjalistyczną wiedzę w charakterze obserwatorów, jeżeli taka obecność jest istotna z punktu widzenia porządku obrad. Tymi ekspertami mogą być przedstawiciele podmiotów gospodarczych, organizacji zainteresowanych stron i partnerów społecznych.
6. Przewodniczący zaprasza na odpowiednie posiedzenia Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego przedstawicieli innych organów na poziomie Unii istotnych w kontekście kryzysu w charakterze obserwatorów.
7. Przewodniczący zaprasza przedstawicieli organizacji międzynarodowych i państw spoza Unii na odpowiednie posiedzenia Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego zgodnie z odpowiednimi umowami dwustronnymi lub międzynarodowymi.
8. Obserwatorzy nie mają prawa głosu i nie uczestniczą w formułowaniu opinii, zaleceń ani porad Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego. W stosownych przypadkach przewodniczący może zaprosić tych obserwatorów do wnoszenia informacji i spostrzeżeń.
9. Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego zbiera się co najmniej trzy razy do roku. Na pierwszym posiedzeniu, na wniosek Komisji oraz w porozumieniu z nią, Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego przyjmuje swój regulamin.
10. W kontekście swoich zadań określonych w art. 5 Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego może wydawać opinie, zalecenia lub sprawozdania. Komisja w przejrzysty sposób uwzględni w jak największym stopniu te opinie, zalecenia lub sprawozdania.

Artykuł 5

Zadania Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego

1. Na potrzeby planowania awaryjnego dotyczącego rynku wewnętrznego na podstawie art. 9–13 Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego pomaga i doradza Komisji w zakresie następujących zadań:
 - a) proponowanie ustaleń dotyczących współpracy administracyjnej między Komisją a państwami członkowskimi, aby ułatwić wymianę informacji, w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, które to ustalenia zostaną zawarte w ramach awaryjnych, o których mowa w art. 9;
 - b) dokonywanie oceny incydentów, o których państwa członkowskie powiadomiły Komisję, zgodnie z art. 13, oraz ich wpływu na rynek wewnętrzny i jego łańcuchy dostaw;
 - c) zbieranie informacji, aby umożliwić sporządzenie prognoz dotyczących możliwości wystąpienia kryzysu, analizowanie danych i dostarczanie informacji na temat rynku;
 - d) prowadzenie konsultacji z przedstawicielami podmiotów gospodarczych, w tym MŚP, oraz przemysłu, a także – w stosownych przypadkach – partnerami społecznymi w celu zbierania informacji na temat rynku zgodnie z art. 43;
 - e) analiza danych zagregowanych otrzymanych przez inne organy istotne w kontekście kryzysu na poziomie unijnym i międzynarodowym;
 - f) prowadzenie repozytorium krajowych i unijnych środków kryzysowych, które podjęto w poprzednich kryzysach i które wpłynęły na rynek wewnętrzny oraz jego łańcuchy dostaw; oraz
 - g) doradztwo w zakresie wyboru środków na potrzeby przewidywania i planowania, przy jednoczesnym wzmocnieniu odporności rynku wewnętrznego, oraz doradztwo w zakresie wdrażania wybranych środków.
2. Na potrzeby trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego, o którym mowa w art. 14, Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego pomaga i doradza Komisji w odniesieniu do następujących zadań:
 - a) ustalenie, czy kryteria uruchomienia lub odwołania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego zostały spełnione w celu ustalenia, czy występuje zagrożenie wystąpienia kryzysu, o którym mowa w art. 3 pkt 2, oraz zakresu takiego zagrożenia;
 - b) koordynowanie i ułatwianie wymiany informacji, w tym z innymi właściwymi organami oraz innymi organami na poziomie unijnym istotnymi w kontekście kryzysu, a w stosownych przypadkach z państwami spoza Unii, ze szczególnym uwzględnieniem krajów kandydujących do członkostwa w Unii i krajów rozwijających się, oraz z organizacjami międzynarodowymi; oraz

- c) analizowanie i dyskutowanie na temat wpływu zagrożenia wystąpienia kryzysu na rynek wewnętrzny, z należywym uwzględnieniem sytuacji w regionach przygranicznych, w celu znalezienia możliwych rozwiązań.
3. Na potrzeby trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, o którym mowa w art. 18, Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego pomaga i doradza Komisji w odniesieniu do następujących zadań:
- a) analiza informacji istotnych w kontekście kryzysu zebranych przez państwa członkowskie lub Komisję;
 - b) ustalanie, czy spełnione zostały kryteria uruchomienia lub odwołania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym;
 - c) doradztwo w zakresie wyboru środków na potrzeby reagowania na poziomie Unii na sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym, oraz doradztwo w zakresie wdrażania wybranych środków;
 - d) prowadzenie przeglądu krajowych środków kryzysowych;
 - e) koordynowanie i ułatwianie wymiany informacji, w tym z innymi organami na poziomie unijnym istotnymi w kontekście kryzysu, a w stosownych przypadkach z państwami spoza Unii, ze szczególnym uwzględnieniem krajów kandydujących do członkostwa w Unii i krajów rozwijających się, oraz z organizacjami międzynarodowymi;
 - f) analizowanie i dyskutowanie na temat wpływu kryzysu na rynek wewnętrzny, z należywym uwzględnieniem sytuacji w regionach przygranicznych, w celu znalezienia możliwych rozwiązań; oraz
 - g) ustanowienie, w stosownych przypadkach, wykazu kategorii osób uczestniczących w produkcji lub dostawach towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu, w przypadku których konieczne jest ustanowienie wspólnych wzorów i formularzy, do wykorzystania przez państwa członkowskie na zasadzie dobrowolności.
4. Komisja zapewnia udział w pracach Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego wszystkich organów na poziomie unijnym, które są istotne w kontekście danego kryzysu. W stosownych przypadkach Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego ściśle współpracuje i koordynuje swoje działania z innymi organami na poziomie unijnym istotnymi w kontekście kryzysu oraz z Europejską Radą ds. Surowców Krytycznych ustanowioną na podstawie rozporządzenia (UE) 2024/1252. Komisja zapewnia koordynację ze środkami wdrażanymi w ramach innych mechanizmów unijnych, takich jak Unijny Mechanizm Ochrony Ludności (UMOL), zintegrowane uzgodnienia dotyczące mechanizmu reagowania na szczeblu politycznym w sytuacjach kryzysowych (IPCR), unijne ramy bezpieczeństwa zdrowotnego i europejskie ramy surowców krytycznych. Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego zapewnia wymianę informacji z Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego w ramach UMOL oraz zdolność wsparcia zintegrowanej orientacji i analizy sytuacyjnej w ramach IPCR.
5. Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, we współpracy z Komisją, przyjmuje roczne sprawozdanie z działalności oraz przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł 6

Dialog w sprawie sytuacji nadzwyczajnych i odporności

1. Aby wzmocnić dialog między instytucjami Unii oraz zapewnić większą przejrzystość, rozliczalność i koordynację, właściwa komisja Parlamentu Europejskiego może zwrócić się do Komisji, jako przewodniczącej Radzie ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, o stawienie się przed tą komisją parlamentarną i udzielenie informacji na temat wszystkich kwestii wchodzących w zakres stosowania niniejszego rozporządzenia, w szczególności po każdym posiedzeniu Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego i po każdym odwołaniu trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.
2. Parlament Europejski jest jak najszybciej informowany o wszelkich aktach wykonawczych Rady zaproponowanych lub przyjętych na podstawie niniejszego rozporządzenia.
3. Komisja uwzględni wszelkie elementy wynikające z opinii wyrażonych w ramach dialogu w sprawie sytuacji nadzwyczajnych i odporności, w tym odpowiednich rezolucji Parlamentu Europejskiego.

Artykuł 7

Platforma dotycząca sytuacji nadzwyczajnych i odporności

1. Komisja tworzy platformę zainteresowanych stron, aby ułatwiać dialog sektorowy i partnerstwa sektorowe dzięki skupieniu w jednym miejscu najważniejszych zainteresowanych stron, a mianowicie przedstawicieli podmiotów gospodarczych, partnerów społecznych, badaczy i społeczeństwa obywatelskiego. W szczególności platforma ta zapewnia zainteresowanym stronom funkcję umożliwiającą:

- a) wskazywanie dobrowolnych działań niezbędnych do skutecznego reagowania na sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym;
 - b) dostęp do doradztwa naukowego, opinii lub raportów dotyczących kwestii związanych z kryzysem;
 - c) przyczynianie się do wymiany informacji i najlepszych praktyk, w szczególności w odniesieniu do swobodnego przepływu towarów, usług i osób, oraz unikania rozbieżnych środków krajowych, które mogłyby prowadzić do ograniczeń transgranicznych.
2. Przy wykonywaniu niniejszego rozporządzenia Komisja i Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego uwzględniają wyniki dialogu sektorowego i partnerstw sektorowych, o których mowa w ust. 1, a także wszelkie odpowiednie uwagi przekazane przez zainteresowane strony zgodnie z tym ustępem.

Artykuł 8

Biura łącznikowe

1. Każde państwo członkowskie wyznacza centralne biuro łącznikowe.
2. Centralne biuro łącznikowe państwa członkowskiego jest odpowiedzialne za kontakt, koordynację i wymianę informacji z:
 - a) centralnymi biurami łącznikowymi pozostałych państw członkowskich oraz biurem łącznikowym na poziomie unijnym, o którym mowa w ust. 4;
 - b) odpowiednimi właściwymi organami tego państwa członkowskiego, w szczególności z krajowymi pojedynczymi punktami kontaktowymi, o których mowa w art. 24.
3. W celu wykonywania swoich zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia centralne biuro łącznikowe państwa członkowskiego zestawia informacje od odpowiednich właściwych organów tego państwa członkowskiego.
4. Komisja wyznacza biuro łącznikowe na poziomie unijnym.
5. Biuro łącznikowe na poziomie unijnym jest odpowiedzialne za zapewnienie koordynacji i wymiany informacji, w tym wymiany informacji istotnych w kontekście kryzysu, z centralnymi biurami łącznikowymi państw członkowskich w zakresie zarządzania trybem podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybem sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.

TYTUŁ II

PLANOWANIE AWARYJNE DOTYCZĄCE RYNKU WEWNĘTRZNEGO

Artykuł 9

Ramy awaryjne

1. Komisja – po należyтым uwzględnieniu opinii Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego oraz informacji uzyskanych od właściwych organów na poziomie unijnym – może przyjąć akt wykonawczy w celu ustanowienia szczegółowych ustaleń dotyczących ram awaryjnych w zakresie gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej, współpracy w sytuacjach kryzysowych, wymiany informacji oraz komunikacji kryzysowej na potrzeby trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym. W tym akcie wykonawczym określa się szczegółowe ustalenia dotyczące:
 - a) współpracy między właściwymi organami państw członkowskich a organami na poziomie unijnym w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz w trybie sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym;
 - b) bezpiecznej wymiany informacji; oraz
 - c) skoordynowanego podejścia do komunikacji kryzysowej w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym wobec ogółu społeczeństwa, przy koordynacyjnej roli Komisji.
2. Akt wykonawczy, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 45 ust. 2.

3. Komisja i państwa członkowskie zapewniają wprowadzenie ustaleń dotyczących terminowej współpracy i bezpiecznej wymiany informacji między Komisją, odpowiednimi organami na poziomie unijnym i państwami członkowskimi w zakresie:
 - a) listy właściwych organów państw członkowskich, centralnych biur łącznikowych wyznaczonych zgodnie z art. 8 oraz pojedynczych punktów kontaktowych, o których mowa w art. 24, w tym ich danych kontaktowych, przydzielonych ról i obowiązków w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym na podstawie niniejszego rozporządzenia, zgodnie z prawem krajowym;
 - b) konsultacji z przedstawicielami podmiotów gospodarczych, w tym MŚP, dotyczących ich inicjatyw i działań w zakresie łagodzenia potencjalnych sytuacji kryzysowych na rynku wewnętrznym oraz reagowania na te sytuacje;
 - c) konsultacji z partnerami społecznymi w sprawie wpływu na swobodny przepływ pracowników ich inicjatyw i działań mających na celu łagodzenie potencjalnego kryzysu oraz reagowanie na ten kryzys;
 - d) współpracy na poziomie technicznym w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym;
 - e) komunikacji dotyczącej ryzyka oraz sytuacji nadzwyczajnej, przy koordynacyjnej roli Komisji, z uwzględnieniem istniejących struktur.
4. Aby zapewnić funkcjonowanie ram ustanowionych zgodnie z ust. 1, Komisja może przeprowadzać z państwami członkowskimi testy warunków skrajnych, symulacje oraz przeglądy w trakcie działań i po ich zakończeniu, a także w razie konieczności proponować odpowiednim organom na poziomie unijnym i państwom członkowskim aktualizację ram.
5. Aby promować i ułatwiać swobodny przepływ towarów i usług w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, Komisja wspiera państwa członkowskie w koordynowaniu ich wysiłków na rzecz ustanowienia jednolitych formularzy cyfrowych do celów deklaracji, rejestracji lub zezwoleń na działalność prowadzoną między państwami członkowskimi.

Artykuł 10

Dobrowolne protokoły kryzysowe

1. Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego może zalecić Komisji zainicjowanie opracowywania dobrowolnych protokołów kryzysowych przez podmioty gospodarcze w celu reagowania na kryzysy w trybie sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.
2. Komisja zachęca podmioty gospodarcze do sporządzania takich dobrowolnych protokołów kryzysowych oraz ułatwia takie działanie. Podmioty gospodarcze mogą zdecydować, na zasadzie dobrowolności, czy uczestniczyć w dobrowolnych protokołach kryzysowych.
3. W dobrowolnych protokołach kryzysowych określa się:
 - a) szczegółowe parametry zakłócenia, któremu dobrowolny protokół kryzysowy ma zaradzić, oraz cele, do których osiągnięcia dąży;
 - b) rolę każdego uczestnika w ramach dobrowolnego protokołu kryzysowego oraz środki przygotowawcze, które uczestnicy mają wprowadzić po uruchomieniu trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym w celu łagodzenia skutków kryzysu i reagowania na kryzys;
 - c) jasną procedurę określania momentu uruchomienia i okresu, w którym środki mają być podejmowane po uruchomieniu protokołu kryzysowego;
 - d) działania służące łagodzeniu potencjalnych sytuacji kryzysowych w trybie sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym oraz reagowaniu na nie, ściśle ograniczone do tego, co jest konieczne do zaradzenia tym sytuacjom.
4. W stosownych przypadkach Komisja włącza organy państw członkowskich oraz organy i jednostki organizacyjne Unii w opracowywanie dobrowolnych protokołów kryzysowych. W stosownych przypadkach i w razie potrzeby Komisja może również włączyć organizacje społeczeństwa obywatelskiego lub inne odpowiednie organizacje.

Artykuł 11

Szkolenia i symulacje

1. Komisja przygotowuje i regularnie organizuje szkolenia w dziedzinie gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej, koordynacji i współpracy kryzysowej oraz wymiany informacji związanej z kryzysem dla personelu centralnych biur łącznikowych. Organizuje też symulacje dla personelu centralnych biur łącznikowych ze wszystkich państw członkowskich oparte na potencjalnych scenariuszach sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym.
2. Aby zapewnić szybkie reagowanie w sytuacjach kryzysowych w trybie podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz w trybie sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, Komisja opracowuje w szczególności program szkoleniowy oparty na wnioskach wyciągniętych z poprzednich kryzysów, obejmujący aspekty całego cyklu zarządzania sytuacjami nadzwyczajnymi, oraz zarządza tym programem. Program ten może obejmować w szczególności:
 - a) monitorowanie, analizowanie i ocenianie wszystkich odpowiednich działań mających ułatwić swobodny przepływ towarów, usług i osób;
 - b) propagowanie wdrażania najlepszych praktyk na poziomie unijnym i krajowym oraz, w stosownych przypadkach, najlepszych praktyk opracowanych przez państwa spoza Unii i organizacje międzynarodowe;
 - c) opracowywanie wytycznych dotyczących rozpowszechniania wiedzy i realizacji różnych zadań na poziomie krajowym oraz, w stosownych przypadkach, regionalnym i lokalnym;
 - d) zachęcanie do stosowania odpowiednich nowych technologii i narzędzi cyfrowych w celu reagowania na sytuacje nadzwyczajne na rynku wewnętrznym.
3. Komisja opracowuje i udostępnia programy i materiały szkoleniowe zainteresowanym stronom, w tym podmiotom gospodarczym. W stosownych przypadkach Komisja może zaprosić zainteresowane strony do udziału w szkoleniach i symulacjach.
4. Na wniosek państwa członkowskiego Komisja może zapewniać porady i wsparcie w zakresie środków gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej i reagowania kryzysowego, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb i interesów tego państwa członkowskiego.

Artykuł 12

Testy warunków skrajnych

1. Komisja, uwzględniając opinię Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, przeprowadza i koordynuje testy warunków skrajnych, w tym symulacje mające na celu przewidywanie kryzysu na rynku wewnętrznym oraz przygotowanie się na taki kryzys.
2. W szczególności Komisja:
 - a) opracowuje scenariusze i parametry w konkretnym sektorze, które uwzględniają szczególne zagrożenia związane z kryzysem, w celu oceny potencjalnego wpływu na swobodny przepływ towarów, usług i osób w tym sektorze;
 - b) zachęca do przygotowania strategii gotowości na sytuację nadzwyczajną oraz ułatwia przygotowanie takiej strategii;
 - c) we współpracy ze wszystkimi zaangażowanymi podmiotami określa środki zmniejszające ryzyko po zakończeniu testów warunków skrajnych.
3. W celu określenia konkretnego sektora, o którym mowa w ust. 2 lit. a), Komisja, we współpracy z Radą ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, wykorzystuje wszystkie istniejące dostępne jej narzędzia, w tym mapowanie.
4. Komisja regularnie, przynajmniej co dwa lata, przeprowadza na poziomie Unii testy warunków skrajnych. W tym celu Komisja zaprasza pracowników centralnych biur łącznikowych wszystkich państw członkowskich do udziału w symulacjach. Komisja może również zaprosić do udziału na zasadzie dobrowolności inne odpowiednie podmioty zaangażowane w zapobieganie sytuacjom nadzwyczajnym na rynku wewnętrznym, gotowość i reagowanie na nie.
5. Na wniosek co najmniej dwóch państw członkowskich Komisja może przeprowadzać testy warunków skrajnych w określonych obszarach geograficznych lub regionach przygranicznych w tych państwach członkowskich.

6. Komisja przekazuje Radzie ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzonych zgodnie z niniejszym artykułem oraz publikuje sprawozdanie na ten temat.

Artykuł 13

Ostrzeżenia ad hoc w ramach wczesnego ostrzegania

1. Centralne biuro łącznikowe państwa członkowskiego bez zbędnej zwłoki powiadamia Komisję oraz centralne biura łącznikowe pozostałych państw członkowskich o wszelkich znaczących incydentach.
2. Centralne biura łącznikowe oraz wszelkie odpowiednie organy państw członkowskich, zgodnie z prawem Unii oraz prawem krajowym zgodnym z prawem Unii, przyjmują wszystkie środki niezbędne do przetwarzania informacji, o których mowa w ust. 1, w sposób zapewniający zachowanie poufności, ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego Unii lub państw członkowskich oraz ochronę bezpieczeństwa i interesów handlowych zainteresowanych podmiotów gospodarczych.
3. W celu ustalenia, czy incydenty powinny być przedmiotem ostrzeżenia, o którym mowa w ust. 1, centralne biuro łącznikowe państwa członkowskiego bierze pod uwagę następujące czynniki:
 - a) pozycję rynkową lub liczbę podmiotów gospodarczych, których dotyczy incydent;
 - b) czas trwania lub przewidywany czas trwania incydu;
 - c) obszar geograficzny i część rynku wewnętrznego, której dotyczy incydent oraz jego skutki transgraniczne, a także wpływ incydu na szczególnie podatne lub narażone obszary geograficzne, takie jak regiony najbardziej oddalone; oraz
 - d) skutki tych incydentów dla niedających się zdywersyfikować ani zastąpić towarów.

TYTUŁ III

PODWYŻSZONA CZUJNOŚĆ DOTYCZĄCA RYNKU WEWNĘTRZNEGO

ROZDZIAŁ I

Tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego

Artykuł 14

Kryteria uruchomienia

1. W przypadku gdy Komisja, uwzględniając opinię przekazaną przez Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, uzna, że spełnione są warunki, o których mowa w art. 3 pkt 2, proponuje Radzie, aby Rada uruchomiła tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego. Rada może uruchomić tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego w drodze aktu wykonawczego Rady. W akcie wykonawczym wskazuje się okres obowiązywania tego trybu, przy czym może on wynosić maksymalnie sześć miesięcy. Taki akt wykonawczy zawiera następujące elementy:
 - a) ocenę potencjalnych skutków kryzysu dla swobodnego przepływu towarów, usług i osób, w tym pracowników, na rynku wewnętrznym i dla jego łańcuchów dostaw;
 - b) wykaz odpowiednich towarów i usług o krytycznym znaczeniu; oraz
 - c) środki podwyższonej czujności, które należy zastosować, wraz z uzasadnieniem konieczności zastosowania takich środków i ich proporcjonalności.
2. Przy ocenie, czy spełnione są warunki, o których mowa w art. 3 pkt 2, w celu określenia potrzeby uruchomienia trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego, Komisja i Rada biorą pod uwagę co najmniej następujące kryteria:
 - a) przewidywany czas przed przekształceniem się zagrożenia kryzysem w sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym;

- b) liczbę lub pozycję rynkową podmiotów gospodarczych, które zgodnie z przewidywaniami zostaną dotknięte kryzysem;
- c) zakres, w jakim zgodnie z przewidywaniami kryzys wpłynie na towary i usługi o krytycznym znaczeniu; oraz
- d) obszar geograficzny, na który zgodnie z przewidywaniami wpłynie kryzys, w szczególności wpływ na regiony przygraniczne i regiony najbardziej oddalone.

Artykuł 15

Przedłużenie i odwołanie

1. W przypadku gdy Komisja uzna, że powody uruchomienia trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego na podstawie art. 14 ust. 1 pozostają ważne oraz uwzględniając opinię przedstawioną przez Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, proponuje Radzie, aby przedłużyła tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego. Z zastrzeżeniem pilnych i wyjątkowych zmian okoliczności Komisja dokłada wszelkich starań, aby przedłożyć taki wniosek nie później niż 30 dni przed upływem okresu, na który uruchomiono tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego. Na podstawie tego wniosku Rada może w drodze aktu wykonawczego przedłużać tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego maksymalnie o sześć miesięcy na raz.
2. W przypadku gdy Komisja, uwzględniając opinię przedstawioną przez Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, uzna, że warunki, o których mowa w art. 3 ust. 2, nie są już spełniane w odniesieniu do niektórych lub wszystkich środków podwyższonej czujności lub w odniesieniu do niektórych lub wszystkich towarów i usług o krytycznym znaczeniu, proponuje Radzie odwołanie trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego, w całości lub w części. Na podstawie tego wniosku Rada może odwołać tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego w drodze aktu wykonawczego Rady.

ROZDZIAŁ II

Środki podwyższonej czujności

Artykuł 16

Monitorowanie

1. Po ogłoszeniu trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego zgodnie z art. 14 właściwe organy państw członkowskich monitorują łańcuchy dostaw towarów i usług o krytycznym znaczeniu oraz swobodny przepływ osób, w tym pracowników, zaangażowanych w produkcję i dostawę tych towarów i usług.
2. Komisja zapewnia standardowe i bezpieczne środki elektroniczne służące zbieraniu informacji uzyskanych w wyniku monitorowania, o którym mowa w ust. 1, oraz przetwarzaniu tych informacji w sposób zagregowany. Bez uszczerbku dla prawa krajowego wymagającego, zgodnie z prawem Unii, zachowania poufności takich informacji, w tym tajemnic handlowych, zapewnia się poufność w odniesieniu do szczególnie chronionych informacji handlowych oraz informacji dotyczących bezpieczeństwa i porządku publicznego Unii lub państw członkowskich.
3. Państwa członkowskie, w miarę możliwości, tworzą, aktualizują i prowadzą listę odpowiednich podmiotów gospodarczych mających siedzibę na ich terytorium, które prowadzą działalność w łańcuchach dostaw towarów i usług o krytycznym znaczeniu. Treść tej listy musi być zawsze poufna.
4. Na podstawie listy utworzonej zgodnie z ust. 3 właściwe organy państw członkowskich, w przypadku gdy nie można uzyskać informacji z innych źródeł, składają wnioski o dobrowolne udzielenie informacji przez najbardziej odpowiednie podmioty działające w łańcuchach dostaw towarów i usług o krytycznym znaczeniu oraz działające na ich odpowiednich terytoriach krajowych. W takich wnioskach wskazuje się w szczególności jakie informacje na temat czynników wpływających na dostępność wskazanych towarów i usług o krytycznym znaczeniu są wymagane. Wezwany podmiot gospodarczy przekazuje wymagane informacje dobrowolnie, zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi konkurencji regulującymi wymianę informacji. Właściwe organy państw członkowskich bez zbędnej zwłoki przekazują odpowiednie ustalenia Komisji oraz Radzie ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego za pośrednictwem ich odpowiedniego centralnego biura łącznikowego.

5. Właściwe organy państw członkowskich należyte uwzględniają obciążenie administracyjne podmiotów gospodarczych, w szczególności MŚP, które może być wynikiem wniosków o udzielenie informacji, oraz zapewniają, aby takie obciążenie administracyjne było utrzymane na minimalnym poziomie oraz aby przestrzegana była poufność informacji.
6. Na podstawie informacji zebranych w ramach działań monitorujących prowadzonych zgodnie z ust. 1 Komisja przedstawia Radzie ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego sprawozdanie dotyczące zagregowanych ustaleń.
7. Komisja może zwrócić się do Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego o przedyskutowanie zagregowanych ustaleń i perspektyw rozwoju na podstawie informacji uzyskanych przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 1 i 4 dotyczących monitorowania przez nie łańcuchów dostaw towarów i usług o krytycznym znaczeniu, i w takim przypadku zapewnia poufność i poszanowanie szczególnej ochrony danych informacji handlowych.
8. Komisja może również dzielić się z państwami członkowskimi odpowiednimi informacjami uzyskanymi za pośrednictwem innych środków lub systemów monitorowania.

TYTUŁ IV

SYTUACJA NADZWYCAJNA NA RYNKU WEWNĘTRZNYM

ROZDZIAŁ I

Tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym

Artykuł 17

Kryteria uruchomienia

1. Dokonując oceny, czy warunki, o których mowa w art. 3 pkt 3, zostały spełnione w celu ustalenia potrzeby uruchomienia trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, Komisja i Rada oceniają, w oparciu o konkretne i wiarygodne dowody, czy kryzys stwarza co najmniej jedną przeszkodę w swobodnym przepływie towarów, usług lub osób, mającą wpływ na co najmniej jeden sektor niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej na rynku wewnętrznym.

W przypadku gdy kryzys prowadzi do zakłócenia funkcjonowania łańcuchów dostaw, w uzupełnieniu do kryteriów określonych w akapicie pierwszym Komisja i Rada oceniają, czy towary lub usługi można zdywersyfikować lub zastąpić lub czy można zastąpić danych pracowników.

2. Stosując ust. 1, Komisja i Rada uwzględniają w szczególności następujące wskaźniki:

- a) liczbę znaczących incydentów zgłoszonych zgodnie z art. 13 ust. 1;
- b) fakt, że kryzys spowodował uruchomienie któregośkolwiek z poniższych:
 - (i) odpowiedniego mechanizmu reagowania kryzysowego Rady, w tym IPCR;
 - (ii) UMOL; lub
 - (iii) wszelkich mechanizmów utworzonych w unijnych ramach bezpieczeństwa zdrowotnego, w tym ram na wypadek stanów zagrożenia ustanowionych na podstawie rozporządzenia (UE) 2022/2372;
- c) oszacowanie liczby lub pozycji rynkowej podmiotów gospodarczych i popytu rynkowego na nich, a także oszacowanie liczby użytkowników, którzy na potrzeby dostarczania danych towarów lub świadczenia danych usług opierają się na zakłóconym sektorze lub zakłóconych sektorach rynku wewnętrznego;
- d) oszacowanie rodzajów towarów i usług lub liczby osób, w tym pracowników, dotkniętych kryzysem;
- e) rzeczywiste lub potencjalne skutki kryzysu pod względem stopnia i czasu trwania dla niezbędnych funkcji społecznych i niezbędnej działalności gospodarczej, środowiska i bezpieczeństwa publicznego;
- f) fakt, że dotknięte kryzysem podmioty gospodarcze nie były w stanie w rozsądnym terminie zapewnić rozwiązania określonych aspektów kryzysu na zasadzie dobrowolności;

- g) obszar geograficzny, w tym regiony przygraniczne i najbardziej oddalone, który jest lub może być dotknięty kryzysem, w tym wszelkie transgraniczne skutki dla funkcjonowania łańcuchów dostaw koniecznych do utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej na rynku wewnętrznym;
- h) znaczenie dotkniętych kryzysem podmiotów gospodarczych w kontekście utrzymywania wystarczającego poziomu dostaw towarów lub usług, biorąc pod uwagę dostępność alternatywnych sposobów dostawy tych towarów lub świadczenia tych usług; oraz
- i) brak lub niedobory substytutów towarów lub usług.

Artykuł 18

Uruchomienie

1. Tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym uruchamia się wyłącznie wtedy, gdy spełnione są kryteria określone w art. 17 ust. 1.
2. Tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym można uruchomić bez wcześniejszego uruchomienia trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego w odniesieniu do tych samych towarów lub usług.

Uruchomienie trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym w odniesieniu do określonych towarów i usług nie wyklucza uruchomienia lub dalszego stosowania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego oraz wdrażania środków podwyższonej czujności określonych w art. 16 w odniesieniu do tych samych towarów i usług. W przypadku gdy uprzednio uruchomiono tryb podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego, tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym może go zastąpić w całości lub w części.

3. W przypadku gdy Komisja, uwzględniając opinię przedstawioną przez Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, uzna, że zaistniała sytuacja nadzwyczajna na rynku wewnętrznym, przedkłada Radzie wniosek w sprawie uruchomienia przez Radę trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i w stosowanych przypadkach przyjmuje wykaz towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu.
4. Rada może uruchomić tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym oraz, w stosownych przypadkach, przyjąć wykaz towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu, lub obu, w drodze aktu wykonawczego Rady na podstawie wniosku Komisji. W akcie wykonawczym wskazuje się okres obowiązywania tego trybu, przy czym może on wynosić maksymalnie sześć miesięcy. Wykaz towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu może zostać zmieniony w drodze aktu wykonawczego Rady na podstawie wniosku Komisji.

Artykuł 19

Przedłużenie i odwołanie

1. W przypadku gdy Komisja uzna, że powody uruchomienia trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym na podstawie art. 17 ust. 1 pozostają ważne oraz uwzględniając opinię przedstawioną przez Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, proponuje Radzie, aby przedłużyła tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym. Z zastrzeżeniem pilnych i wyjątkowych zmian okoliczności Komisja dokłada wszelkich starań, aby przedłożyć taki wniosek nie później niż 30 dni przed upływem okresu, na który uruchomiono tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym. Na podstawie tego wniosku Rada może w drodze aktu wykonawczego Rady przedłużać tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym maksymalnie o sześć miesięcy na raz.
2. W przypadku gdy Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego posiada konkretne i wiarygodne dowody wskazujące, że tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym należy odwołać, może w tym celu sporządzić opinię i przekazać ją Komisji. W przypadku gdy Komisja, uwzględniając opinię przekazaną przez Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, uzna, że sytuacja nadzwyczajna na rynku wewnętrznym już nie występuje, bez zbędnej zwłoki przekłada Radzie wniosek o odwołanie trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.
3. Środki podjęte zgodnie z art. 27–35 przestają obowiązywać z chwilą odwołania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.

ROZDZIAŁ II

Swobodny przepływ podczas sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym

Sekcja I

Środki na rzecz ułatwienia swobodnego przepływu

Artykuł 20

Ograniczenia w swobodnym przepływie w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym

1. Bez uszczerbku dla art. 21, przyjmując i stosując krajowe środki w odpowiedzi na sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym, państwa członkowskie zapewniają zgodność takich środków z prawem Unii, w tym w odniesieniu do niedyskryminacji, uzasadnienia i proporcjonalności.
2. Państwa członkowskie zapewniają w szczególności, aby środki, o których mowa w ust. 1, zostały zniesione, gdy tylko przestaną być uzasadnione lub proporcjonalne.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszelkie wymogi nakładane na obywateli lub podmioty gospodarcze nie tworzyły nadmiernego ani niepotrzebnego obciążenia administracyjnego.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszyscy zainteresowani obywatele i wszystkie zainteresowane strony, w tym pracownicy i dostawcy usług, byli informowani w jasny i jednoznaczny sposób o środkach ograniczających swobodny przepływ towarów, usług i osób przed wejściem w życie tych środków. Państwa członkowskie zapewniają ciągły dialog z zainteresowanymi stronami, w tym komunikację z partnerami społecznymi i partnerami międzynarodowymi.

Artykuł 21

Zakazane ograniczenia prawa do swobodnego przepływu podczas sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym

W trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym oraz przy reagowaniu na sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym państwa członkowskie powstrzymują się od wprowadzania jakichkolwiek następujących ograniczeń:

- a) wszelkich środków, które nie są ograniczone w czasie;
- b) zakazów wywozu wewnętrznego lub innych środków o równoważnym skutku w odniesieniu do towarów lub usług istotnych w kontekście kryzysu lub zakazów tranzytu towarów istotnych w kontekście kryzysu lub środków o równoważnym skutku;
- c) środków ograniczających wewnętrżny wywóz towarów lub środków o równoważnym skutku lub środków ograniczających transgraniczne świadczenie lub odbiór usług, w przypadku gdy ograniczenia te powodują:
 - (i) zakłócenia w łańcuchach dostaw towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu; lub
 - (ii) niedobory lub zwiększenie niedoborów takich towarów i usług na rynku wewnętrznym;
- d) środków dyskryminujących beneficjentów prawa do swobodnego przepływu na podstawie prawa Unii ze względu na obywatelstwo lub przynależność państwową lub – w przypadku przedsiębiorstw – lokalizację ich siedziby statutowej, zarządu lub głównego miejsca prowadzenia działalności;
- e) środków odmawiających beneficjentom prawa do swobodnego przemieszczania się na podstawie prawa Unii: prawa do wjazdu na terytorium państwa członkowskiego, którego są oni obywatelami lub w którym zamieszkują; prawa do wyjazdu z terytorium państwa członkowskiego w celu podróży do państwa członkowskiego, którego są oni obywatelami lub w którym zamieszkują; lub prawa do przejazdu przez państwo członkowskie w celu dotarcia do państwa członkowskiego, którego są oni obywatelami lub w którym zamieszkują;
- f) środków zakazujących podróży służbowych związanych z badaniami i rozwojem, produkcją, wprowadzaniem do obrotu lub powiązanych inspekcjami i utrzymaniem towarów istotnych w kontekście kryzysu;

- g) środków zakazujących podróży między państwami członkowskimi z ważnych powodów rodzinnych, jeżeli taka podróż jest dozwolona w państwie członkowskim wprowadzającym taki środek;
- h) środków nakładających ograniczenia w podróżowaniu na dostawców usług, przedstawicieli przedsiębiorstw i pracowników, uniemożliwiając im podróżowanie między państwami członkowskimi w celu dotarcia do ich miejsca prowadzenia działalności lub miejsca pracy, jeżeli w państwie członkowskim wprowadzającym taki środek nie ma takich ograniczeń w podróżowaniu;
- i) środków nakładających ograniczenia uniemożliwiające:
 - (i) podróże dostawców usług istotnych w kontekście kryzysu, przedstawicieli przedsiębiorstw i pracowników, którzy uczestniczą w produkcji towarów istotnych w kontekście kryzysu lub świadczeniu usług istotnych w kontekście kryzysu, lub pracowników służby ochrony ludności; lub
 - (ii) transport sprzętu osób, o których mowa w ppkt (i), do miejsca ich działalności.

Artykuł 22

Środki łagodzące w odniesieniu do swobodnego przepływu osób

1. W trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym oraz w celu ułatwienia swobodnego przepływu osób, o którym mowa w art. 21 lit. f)–i), Komisja może – w drodze aktów wykonawczych – przyjąć ustalenia administracyjne lub zapewnić państwom członkowskim narzędzia cyfrowe ułatwiające identyfikację kategorii osób oraz weryfikację faktów, o których mowa w tych przepisach, przez państwa członkowskie we współpracy z innymi odpowiednimi państwami członkowskimi i Komisją.
2. W trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, w przypadku gdy Komisja ustali, że państwa członkowskie wprowadziły wzory dokumentów poświadczających, że dana osoba fizyczna lub dany podmiot gospodarczy spełniają ogólne wymogi określone w krajowych środkach nadzwyczajnych, oraz uzna, że korzystanie z różnych wzorów przez poszczególne państwa członkowskie stanowi przeszkodę w swobodnym przepływie tych osób fizycznych lub podmiotów gospodarczych i ich sprzętu, Komisja może – w drodze aktów wykonawczych – wydawać wzory dokumentów, które mogą być wykorzystywane przez państwa członkowskie na zasadzie dobrowolności.
3. Bez uszczerbku dla odpowiednich przepisów prawa Unii oraz mających zastosowanie przepisów i procedur krajowych państwa członkowskie traktują priorytetowo procedury zgłaszania, rejestracji lub udzielania zezwoleń w odniesieniu do dostawców usług istotnych w kontekście kryzysu.
4. Komisja określa kategorie osób uczestniczących w produkcji lub dostawach towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu, w przypadku których konieczne jest ułatwienie swobodnego przepływu przez ustanowienie wzorów dokumentów w drodze aktów wykonawczych, po konsultacji z Radą ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, które mogą być wykorzystywane przez państwa członkowskie na zasadzie dobrowolności.
5. Akty wykonawcze, o których mowa w ust. 1, 2 i 4 niniejszego artykułu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 45 ust. 2. W przypadku konieczności uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby związanej ze skutkami kryzysu dla rynku wewnętrznego Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 45 ust. 3.
6. Komisja podaje do wiadomości publicznej informacje na temat środków łagodzących, które przyjęła na podstawie niniejszego artykułu, na specjalnej stronie internetowej.

Sekcja II

Przejrzystość i wsparcie administracyjne

Artykuł 23

Przejrzystość

1. W przypadku uruchomienia trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym zgodnie z art. 18 ust. 4 państwa członkowskie przekazują Komisji i pozostałym państwom członkowskim tekst wszelkich środków nadzwyczajnych podjętych w ramach reagowania kryzysowego, niezwłocznie po ich przyjęciu, za pośrednictwem biura łącznikowego na poziomie Unii. Obowiązek ten ma zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy środki te wprowadzają ograniczenia

w korzystaniu z prawa do swobodnego przepływu osób między państwami członkowskimi i nie są już objęte obowiązkiem informowania lub powiadamiania przewidzianym w innych przepisach ustawodawstwa Unii. Takie zgłoszenie musi zawierać:

- a) powody zastosowania takich środków, w tym powody wykazujące, że środki te są uzasadnione i proporcjonalne, a także wszelkie dane naukowe lub inne dane stanowiące podstawę ich przyjęcia;
- b) zakres takich środków;
- c) datę przyjęcia i datę rozpoczęcia stosowania oraz okres obowiązywania tych środków.

2. Państwa członkowskie mogą przekazywać Komisji oraz pozostałym państwom członkowskim za pośrednictwem biura łącznikowego na poziomie Unii projekt tekstu wszelkich środków, o których mowa w ust. 1, przed ich przyjęciem, wraz z informacjami, o których mowa w ust. 1 lit. a)–c).

3. Przekazanie, o którym mowa w ust. 2, nie uniemożliwia państwom członkowskim przyjęcia danych środków.

4. Państwa członkowskie jak najszybciej przekazują opinii publicznej, a jednocześnie Komisji, jasne, wyczerpujące i aktualne informacje wyjaśniające środki, o których mowa w ust. 1.

5. Komisja koordynuje wymianę informacji między państwami członkowskimi oraz, w oparciu o informacje otrzymane na podstawie niniejszego artykułu, publikuje na specjalnej stronie internetowej, dostępnej we wszystkich językach urzędowych instytucji Unii, odpowiednie informacje na temat wszelkich ograniczeń w korzystaniu z prawa do swobodnego przemieszczania się, w tym informacje na temat zakresu i okresu obowiązywania danych środków krajowych oraz, w miarę możliwości, informacje w czasie rzeczywistym. Ta specjalna strona internetowa może zawierać interaktywną mapę z odpowiednimi informacjami w czasie rzeczywistym na temat tych środków.

6. Komisja udostępnia Radzie ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego informacje otrzymane zgodnie z ust. 1, 2 i 4.

7. Informacje, o których mowa w ustępach 1, 2 i 4, przekazuje się za pośrednictwem bezpiecznego narzędzia udostępnionego przez Komisję.

Artykuł 24

Pojedyncze punkty kontaktowe w państwach członkowskich

1. Każde państwo członkowskie prowadzi krajowy pojedynczy punkt kontaktowy, który zapewnia obywatelom, konsumentom, podmiotom gospodarczym, pracownikom i ich przedstawicielom:

- a) pomoc w występowaniu z wnioskiem o udzielenie i uzyskiwaniu informacji na temat krajowych ograniczeń swobodnego przepływu towarów, usług, osób i pracowników, wprowadzonych w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym;
- b) pomoc w przeprowadzaniu wszelkich procedur kryzysowych i formalności na poziomie krajowym, które wprowadzono z powodu uruchomienia trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby obywatele, konsumenci, podmioty gospodarcze i pracownicy oraz ich przedstawiciele mieli możliwość otrzymywania, na ich wniosek i za pośrednictwem odpowiedniego pojedynczego punktu kontaktowego, informacji od właściwych organów na temat sposobu, w jaki ogólnie interpretuje i stosuje się odpowiednie krajowe środki reagowania w sytuacjach kryzysowych. W stosownych przypadkach informacje takie obejmują przewodnik z wyjaśnieniami krok po kroku. Informacje te muszą być przekazywane jasnym, zrozumiałym i przystępnym językiem. Muszą być łatwo dostępne na odległość i drogą elektroniczną oraz aktualizowane.

3. Państwa członkowskie udostępniają również informacje, o których mowa w ust. 1, w języku urzędowym instytucji Unii, który jest powszechnie rozumiany przez jak największą liczbę użytkowników transgranicznych, oraz dokładają wszelkich starań, aby udostępniać takie informacje w innych językach urzędowych instytucji Unii, zwracając szczególną uwagę na sytuację i potrzeby regionów przygranicznych.

*Artykuł 25***Pojedynczy punkt kontaktowy na poziomie Unii**

1. Komisja ustanawia i prowadzi pojedynczy punkt kontaktowy na poziomie Unii.
2. Pojedynczy punkt kontaktowy na poziomie Unii:
 - a) zapewnia obywatelom, konsumentom, podmiotom gospodarczym, pracownikom i ich przedstawicielom pomoc w występowaniu z wnioskiem o udzielenie i uzyskiwaniu informacji na temat środków reagowania w sytuacjach kryzysowych na poziomie Unii, które są istotne dla korzystania ze swobodnego przepływu towarów, usług i osób, pracownikami tym pracowników, lub które mają na to wpływ, w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym;
 - b) zapewnia obywatelom, konsumentom, podmiotom gospodarczym, pracownikom i ich przedstawicielom pomoc w przeprowadzaniu wszelkich procedur kryzysowych i formalności, które wprowadzono na poziomie Unii z powodu uruchomienia trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym;
 - c) zestawia i publikuje wykaz wszystkich krajowych środków kryzysowych i krajowych punktów kontaktowych.
3. Pojedynczemu punktowi kontaktowemu na poziomie Unii przydziela się wystarczające zasoby ludzkie i finansowe.

ROZDZIAŁ III

Środki reagowania w sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym

Sekcja I

Wnioski o udzielenie informacji, procedury nadzwyczajne na podstawie ustawodawstwa Unii dotyczącego produktów oraz wnioski priorytetowe*Artykuł 26***Wymóg uruchomienia dwuetapowego**

1. Środki przewidziane w niniejszej sekcji przyjmowane są przez Komisję wyłącznie po uruchomieniu trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i po sporządzeniu przez Radę wykazu zgodnie z art. 18 ust. 4.
2. Akt wykonawczy wprowadzający środek przewidziany w niniejszej sekcji musi zawierać jasny i szczegółowy wykaz towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu, do których taki środek ma zastosowanie. Środek ten ma zastosowanie wyłącznie przez okres obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.

*Artykuł 27***Wnioski o udzielenie informacji kierowane do podmiotów gospodarczych**

1. Komisja może zwrócić się do odpowiednich podmiotów gospodarczych w łańcuchach dostaw towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu przekazanie, na zasadzie dobrowolności, w określonym terminie szczegółowych informacji w następujących okolicznościach:
 - a) występują poważne niedobory towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu lub istnieje bezpośrednie zagrożenie ich wystąpienia;
 - b) wymagane informacje są absolutnie niezbędne do oceny, czy którykolwiek ze środków określonych w art. 28 lub w art. 34–39 jest w stanie zmniejszyć takie niedobory lub bezpośrednie zagrożenie ich wystąpienia;
 - c) informacje przekazane za pośrednictwem Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego lub uzyskane w inny sposób od państw członkowskich na etapie planowania awaryjnego lub w trybie podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego nie są wystarczające; oraz
 - d) Komisja nie jest w stanie uzyskać takich informacji z innych źródeł.

Komisja, po konsultacji z Radą ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, ocenia istnienie warunków, o których mowa w akapicie pierwszym.

2. Komisja może wystąpić z wnioskiem o udzielenie informacji w drodze aktu wykonawczego, w przypadku gdy:
 - a) nie przekazano Komisji żadnych informacji na zasadzie dobrowolności w określonym terminie zgodnie z ust. 1; lub
 - b) informacje otrzymane przez Komisję w drodze dobrowolnego przekazania informacji zgodnie z ust. 1 lub z jakichkolwiek innych źródeł dostępnych na etapie planowania awaryjnego lub w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego są nadal niewystarczające do oceny, czy zastosowanie środków określonych w art. 28 lub art. 34–39 zmniejszyłoby poważne niedobory towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu lub bezpośrednie zagrożenie wystąpieniem takich niedoborów oraz czy należy podjąć takie środki.
3. Przed przyjęciem aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 2, oraz uwzględniając opinię Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, Komisja:
 - a) ocenia konieczność i proporcjonalność takiego wniosku o udzielenie informacji dla osiągnięcia celów określonych w ust. 1 lit. b); oraz
 - b) należyte uwzględnić obciążenie administracyjne, jakie taki wniosek mógłby spowodować dla zainteresowanych podmiotów gospodarczych, a w szczególności dla MŚP, oraz odpowiednio wyznacza ramy czasowe na przekazanie informacji.
4. Wnioski o udzielenie informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, muszą być ograniczone do ukierunkowanych informacji dotyczących:
 - a) zdolności produkcyjnych oraz ewentualnych istniejących zapasów towarów istotnych w kontekście kryzysu w zakładach produkcyjnych znajdujących się w Unii lub w państwach spoza Unii, które to zakłady odpowiedni podmiot gospodarczy prowadzi, z którymi zawiera umowy lub od których dokonuje zakupu dostaw, przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu tajemnicy przedsiębiorstwa i tajemnicy handlowej;
 - b) harmonogram, o ile jest dostępny, oczekiwanej produkcji towarów istotnych w kontekście kryzysu w zakładach produkcyjnych znajdujących się w Unii lub w państwach spoza Unii, które odpowiedni podmiot gospodarczy prowadzi lub z którymi zawiera umowy, na okres trzech miesięcy po otrzymaniu wniosku o udzielenie informacji;
 - c) wszelkie odnośne zakłócenia lub niedobory w łańcuchach dostaw towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu.
5. Akt wykonawczy przewidujący wniosek Komisji o udzielenie informacji kierowany do podmiotów gospodarczych zgodnie z ust. 2:
 - a) określa towary i usługi istotne w kontekście kryzysu, które są istotne dla wniosku o udzielenie informacji;
 - b) określa odpowiednie podmioty gospodarcze, które działają w łańcuchach dostaw towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu i których dotyczy wnioski o udzielenie informacji;
 - c) określa wymagane informacje, w tym zapewnia, w razie potrzeby, wzór z pytaniami, które można kierować do poszczególnych odpowiednich podmiotów gospodarczych;
 - d) wykazuje istnienie wyjątkowej potrzeby, o której mowa w ust. 1 lit. b), w związku z którą zwrócono się o informacje, i zawiera ocenę, o której mowa w ust. 3 lit. a);
 - e) wyjaśnia cel wniosku, planowane wykorzystanie wymaganych informacji oraz czas trwania tego wykorzystywania; oraz
 - f) wskazuje okres, w którym podmiot gospodarczy może zwrócić się do Komisji o zmianę wniosku.

Wniosek o udzielenie informacji przewidziany w akcie wykonawczym, o którym mowa w akapicie pierwszym, musi być wyrażony jasnym, zwięzłym i zrozumiałym językiem oraz uwzględniać ochronę tajemnic przedsiębiorstwa i wysiłek wymagany od podmiotu gospodarczego w celu udostępnienia informacji na zasadzie dobrowolności, zwłaszcza jeżeli jest to MŚP.

6. W następstwie wniosku Komisji o udzielenie informacji skierowanego do podmiotów gospodarczych w drodze aktu wykonawczego zgodnie z ust. 2 Komisja kieruje indywidualną decyzję do każdego zainteresowanego podmiotu gospodarczego z kategorii określonej w tym akcie wykonawczym, oraz zwraca się do niego o przekazanie informacji

określonych w tym akcie wykonawczym albo o wyjaśnienie, dlaczego nie może on przekazać takich informacji. Komisja opiera się w miarę możliwości na odpowiedniej i dostępnej liście odpowiednich podmiotów gospodarczych, sporządzonej przez państwa członkowskie zgodnie z art. 16 ust. 3. Komisja może również, w stosownych przypadkach, uzyskać niezbędne informacje na temat zainteresowanych podmiotów gospodarczych od państw członkowskich.

7. Decyzje Komisji zawierające indywidualne wnioski o udzielenie informacji przyjęte zgodnie z ust. 6 muszą być należycie uzasadnione i proporcjonalne pod względem ilości, charakteru i szczegółowości wymaganych danych, a także częstotliwości dostępu do tych danych oraz muszą być niezbędne do zarządzania sytuacją nadzwyczajną.

Takie decyzje muszą zawierać wszystkie następujące elementy:

- a) odniesienie do aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 2, na którym są oparte;
- b) opis sytuacji poważnych niedoborów związanych z kryzysem lub bezpośredniego zagrożenia takimi niedoborami, która doprowadziła do podjęcia takiej decyzji;
- c) zabezpieczenia na potrzeby ochrony danych osobowych zgodnie z art. 42 dotyczące nieujawniania szczególnie chronionych informacji handlowych, nieujawniania tajemnic przedsiębiorstwa oraz ochrony własności intelektualnej zawartych w odpowiedzi zgodnie z art. 43;
- d) informacje na temat możliwości zakwestionowania tej decyzji przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii;
- e) rozsądny termin nieprzekraczający 20 dni roboczych, w którym mają zostać przekazane informacje lub uzasadnienie odmowy udzielenia takich informacji.

Przy ustalaniu terminu, o którym mowa w akapicie drugim lit. e), Komisja bierze pod uwagę w szczególności wielkość danego podmiotu gospodarczego pod względem liczby pracowników oraz nakład pracy niezbędny do zebrania i udostępnienia informacji.

W przypadku gdy wymaga tego sytuacja, podmiot gospodarczy może wystąpić o jednorazowe przedłużenie terminu do dwóch dni przed jego upływem. Komisja odpowiada na każdy taki wniosek o przedłużenie terminu w ciągu jednego dnia roboczego.

8. Jeżeli przetwarzanie wniosku o udzielenie informacji przez podmiot gospodarczy może w istotny sposób zakłócić jego działalność, ten podmiot gospodarczy może odmówić udzielenia wymaganych informacji oraz podaje Komisji powody takiej odmowy. Komisja nie ujawnia jakiegokolwiek takiej odmowy udzielenia wymaganych informacji ani powodów takiej odmowy.

9. Komisja niezwłocznie przekazuje kopię każdego wniosku o udzielenie informacji, o którym mowa w ust. 1 i 2, odpowiedniemu właściwemu organowi państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się podmiot gospodarczy. Na wniosek tego właściwego organu Komisja przekazuje informacje uzyskane od danego podmiotu gospodarczego zgodnie z prawem Unii.

10. Po otrzymaniu informacji na podstawie wniosku o udzielenie informacji, o którym mowa w ust. 1 i 2, Komisja:

- a) wykorzystuje informacje wyłącznie w sposób zgodny z celem, w jakim zwrócono się o ich przekazanie;
- b) zapewnia, w zakresie, w jakim przetwarzanie danych osobowych jest niezbędne, wdrożenie środków technicznych i organizacyjnych chroniących poufność i integralność wymaganych informacji, w szczególności danych osobowych, oraz chroniących prawa i wolności osób, których dane dotyczą;
- c) usuwa informacje, gdy tylko przestaną one być niezbędne do wskazanego celu, oraz bez zbędnej zwłoki informuje podmiot gospodarczy i odpowiedni właściwy organ zainteresowanego państwa członkowskiego o usunięciu tych informacji, chyba że archiwizacja tych informacji jest wymagana do celów przejrzystości zgodnie z prawem krajowym.

11. Każdy zainteresowany podmiot gospodarczy lub każda osoba należycie upoważniona do reprezentowania tego podmiotu gospodarczego przekazuje wymagane informacje indywidualnie, zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi konkurencji regulującymi wymianę informacji.

12. Akty wykonawcze, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 45 ust. 2. W przypadku konieczności uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby związanej ze skutkami kryzysu dla rynku wewnętrznego Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 45 ust. 3.

13. Wnioski o udzielenie informacji wydane na podstawie niniejszego artykułu nie mogą dotyczyć informacji, których ujawnienie byłoby sprzeczne z podstawowymi interesami bezpieczeństwa narodowego państw członkowskich.

Artykuł 28

Uruchomienie procedur nadzwyczajnych w odpowiednim ustawodawstwie Unii dotyczącym produktów

1. W przypadku gdy tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym uruchomiono w drodze aktu wykonawczego Rady przyjętego na podstawie art. 18 niniejszego rozporządzenia i występuje niedobór towarów istotnych w kontekście kryzysu, Komisja może uruchomić – w drodze aktów wykonawczych – w odniesieniu do tych towarów istotnych w kontekście kryzysu procedury nadzwyczajne przewidziane w unijnych aktach prawnych zmienionych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2748⁽⁵⁵⁾ i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2749⁽⁵⁶⁾. W tych aktach wykonawczych wskazuje się, których towarów istotnych w kontekście kryzysu i procedur nadzwyczajnych dotyczy takie uruchomienie, podając powody takiego uruchomienia oraz jego proporcjonalności, a także oraz czas obowiązywania takiego uruchomienia.

2. Uruchomienie procedur nadzwyczajnych, o których mowa w ust. 1, ma zastosowanie wyłącznie na czas obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.

3. Akty wykonawcze, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 45 ust. 2. W przypadku konieczności uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby związanej ze skutkami kryzysu dla rynku wewnętrznego Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 45 ust. 3.

Artykuł 29

Wnioski priorytetowe

1. W wyjątkowych sytuacjach, po konsultacji z państwami członkowskimi, w których podmioty gospodarcze mają siedzibę, oraz uwzględniając w jak największym stopniu ich opinie, Komisja może zwrócić się z wnioskiem do jednego lub większej liczby podmiotów gospodarczych mających siedzibę w Unii o przyjęcie i priorytetowe traktowanie produkcji lub dostaw towarów istotnych w kontekście kryzysu (zwanymi dalej „wnioskami priorytetowymi”), w przypadku gdy:

- a) istnieje poważny i utrzymujący się niedobór towarów istotnych w kontekście kryzysu będących przedmiotem wniosku; oraz
- b) produkcji lub dostawy takich towarów nie można było osiągnąć za pomocą innych środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, w tym środków, o których mowa w art. 35 lub w tytule V.

2. Komisja wykazuje, że wybór odbiorców i beneficjentów wniosków priorytetowych, o których mowa w niniejszym artykule, jest niedyskryminacyjny oraz zgodny z unijnymi przepisami dotyczącymi konkurencji.

3. Komisja opiera wnioski priorytetowe, o których mowa w niniejszym artykule, na obiektywnych, rzeczywistych, wymiernych i uzasadnionych danych, z których wynika, że takie priorytetowe traktowanie jest niezbędne do zapewnienia utrzymania niezbędnych funkcji społecznych lub niezbędnej działalności gospodarczej na rynku wewnętrznym, a także z uwzględnieniem uzasadnionych interesów podmiotu gospodarczego oraz kosztów i wysiłków wymaganych w przypadku wszelkich zmian w kolejności produkcji w łańcuchu dostaw. Komisja wyraźnie wskazuje we wniosku priorytetowym, że podmiot gospodarczy zachowuje swobodę odrzucenia tego wniosku.

4. W przypadku gdy podmiot gospodarczy, do którego skierowany jest wniosek priorytetowy, o którym mowa w ust. 1, wyraźnie przyjął ten wniosek, Komisja przyjmuje akt wykonawczy określający:

⁽⁵⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2748 z dnia 9 października 2024 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 305/2011, (UE) 2016/424, (UE) 2016/425, (UE) 2016/426, (UE) 2023/988 i (UE) 2023/1230 w odniesieniu do procedur nadzwyczajnych dotyczących oceny zgodności, domniemania zgodności, przyjęcia wspólnych specyfikacji i nadzoru rynku ze względu na sytuację nadzwyczajną na rynku wewnętrznym (Dz.U. L, 2024/2748, 8.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2748/oj>).

⁽⁵⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2749 z dnia 9 października 2024 r. zmieniająca dyrektywy 2000/14/WE, 2006/42/WE, 2010/35/UE, 2014/29/UE, 2014/30/UE, 2014/33/UE, 2014/34/UE, 2014/35/UE, 2014/53/UE i 2014/68/UE w odniesieniu do procedur nadzwyczajnych dotyczących oceny zgodności, domniemania zgodności, przyjmowania wspólnych specyfikacji i nadzoru rynku w związku z sytuacją nadzwyczajną na rynku wewnętrznym (Dz.U. L, 2024/2749, 8.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2749/oj>).

- a) podstawę prawną wniosku priorytetowego, której musi przestrzegać podmiot gospodarczy;
- b) towary będące przedmiotem wniosku priorytetowego oraz ilość, w jakiej mają być dostarczone;
- c) terminy, w których wniosek priorytetowy ma zostać zrealizowany;
- d) beneficjentów wniosku priorytetowego; oraz
- e) zwolnienie z odpowiedzialności umownej na warunkach określonych w ust. 6.

5. Wniosek priorytetowy złożony zgodnie z ust. 4 składa się po uczciwej i rozsądnej cenie, odpowiednio uwzględniającej koszty alternatywne ponoszone przez podmiot gospodarczy przy realizacji wniosku priorytetowego w porównaniu z istniejącymi zobowiązaniami do wykonania świadczenia. Ten wniosek priorytetowy ma pierwszeństwo przed wszelkimi wcześniejszymi zobowiązaniami, na podstawie prawa prywatnego lub publicznego, do wykonania świadczenia związanymi z towarami objętymi wnioskiem priorytetowym.

6. Podmiot gospodarczy, którego dotyczy wniosek priorytetowy zgodnie z ust. 4, nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek naruszenie zobowiązania umownego, które podlega prawu państwa członkowskiego, pod warunkiem że:

- a) naruszenie zobowiązania umownego jest niezbędne do zapewnienia zgodności z wymaganym priorytetem;
- b) zastosowano się do aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 4; oraz
- c) przyjęcie wniosku priorytetowego nie miało na celu wyłącznie uniknięcia w sposób nieuzasadniony wcześniejszego zobowiązania umownego.

7. Wnioski priorytetowe nie obejmują towarów, których produkcja lub dostawa byłaby sprzeczna z podstawowymi interesami bezpieczeństwa narodowego lub obronności państw członkowskich.

8. Komisja przyjmuje akt wykonawczy, o którym mowa w ust. 4, zgodnie z mającym zastosowanie prawem Unii, w tym z zasadami konieczności i proporcjonalności oraz z zobowiązaniami Unii wynikającymi z prawa międzynarodowego.

9. Akt wykonawczy, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 45 ust. 2.

10. W przypadku gdy podmiot gospodarczy, po wyraźnym przyjęciu wniosku priorytetowego, nie zastosuje się – umyślnie albo w wyniku rażącego zaniedbania – do tego wniosku, Komisja może – w drodze decyzji, jeżeli uzna to za konieczne i proporcjonalne – nałożyć grzywnę na zainteresowany podmiot gospodarczy. Grzywna ta nie może przekraczać 100 000 EUR. Grzywny nakładane na MŚP nie mogą przekraczać 25 000 EUR.

Artykuł 30

Nakładanie grzywien na podmioty gospodarcze za niezastosowanie się do wyraźnie przyjętego wniosku priorytetowego

1. Przy ustalaniu kwoty grzywny, o której mowa w art. 29 ust. 10, Komisja uwzględni wielkość i zasoby gospodarcze zainteresowanego podmiotu gospodarczego, charakter, wagę i czas trwania niezastosowania się do wyraźnie przyjętego wniosku priorytetowego, z należytym uwzględnieniem zasad proporcjonalności i adekwatności.
2. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma nieograniczone prawo orzekania w zakresie kontroli decyzji, w drodze których Komisja ustaliła grzywnę zgodnie z art. 29 ust. 10. Może on uchylić, obniżyć lub podwyższyć nałożoną grzywnę.

Artykuł 31

Termin przedawnienia dotyczący nakładania grzywien

1. Uprawnienia Komisji do nakładania grzywien zgodnie z art. 29 ust. 10 podlegają dwuletniemu terminowi przedawnienia.

2. Bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym Komisja dowiedziała się o niezastosowaniu się do wyraźnie przyjętego wniosku priorytetowego. Jednakże w przypadku ciągłego lub powtarzającego się niezastosowania się bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia ustania takiego niezastosowania się.
3. Wszelkie działania podjęte przez Komisję lub właściwe organy państw członkowskich w celu zastosowania się do wniosku priorytetowego przerywają bieg terminu przedawnienia.
4. Przerwanie biegu terminu przedawnienia ma zastosowanie do wszystkich stron ponoszących odpowiedzialność za udział w niezastosowaniu się.
5. Każde przerwanie terminu przedawnienia powoduje, że termin ten zaczyna biec od początku. Termin przedawnienia upływa jednak najpóźniej w dniu, w którym upływa okres odpowiadający podwójnemu terminowi przedawnienia, a Komisja nie nałożyła grzywny. Termin ten przedłuża się o okres, na który bieg terminu przedawnienia został zawieszony w związku z tym, że decyzja Komisji jest przedmiotem postępowania toczącego się przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 32

Termin przedawnienia dotyczący egzekwowania zapłaty grzywien

1. Uprawnienia Komisji do egzekwowania decyzji podjętych na podstawie art. 29 ust. 10 podlegają terminowi przedawnienia wynoszącemu pięć lat.
2. Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się w dniu, w którym decyzja stała się ostateczna.
3. Bieg terminu przedawnienia dotyczącego egzekwowania zapłaty grzywien przerywa:
 - a) powiadomienie o decyzji o zmianie pierwotnej kwoty grzywny lub o odrzuceniu wniosku o taką zmianę;
 - b) każde działanie Komisji lub państwa członkowskiego działającego na wniosek Komisji mające na celu wyegzekwowanie zapłaty grzywny.
4. Każde przerwanie terminu przedawnienia powoduje, że termin ten zaczyna biec od początku.
5. Bieg terminu przedawnienia dotyczącego egzekwowania zapłaty grzywien ulega zawieszeniu:
 - a) do upływu terminu przyznanego na zapłatę;
 - b) na czas zawieszenia egzekucji płatności na podstawie postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Artykuł 33

Prawo do bycia wysłuchanym w odniesieniu do nakładania grzywien

1. Przed przyjęciem decyzji na podstawie art. 29 ust. 10 Komisja zapewnia zainteresowanemu podmiotowi gospodarczemu możliwość bycia wysłuchanym w sprawie:
 - a) wstępnych ustaleń Komisji, w tym w każdej kwestii, w której Komisja zgłosiła zastrzeżenia;
 - b) środków, które Komisja mogłaby podjąć w świetle wstępnych ustaleń zgodnie z lit. a) niniejszego ustępu.
2. Zainteresowane podmioty gospodarcze mogą przedstawić swoje uwagi do wstępnych ustaleń Komisji zgodnie z ust. 1 lit. a) w terminie wyznaczonym przez Komisję we wstępnych ustaleniach, przy czym termin ten nie może być krótszy niż 21 dni.
3. Podstawą decyzji przyjmowanych przez Komisję mogą być wyłącznie zastrzeżenia, co do których zainteresowane podmioty gospodarcze mogły przedstawić swoje uwagi.

4. W ramach każdego postępowania w pełni przestrzega się prawa do obrony zainteresowanego podmiotu gospodarczego. Zainteresowany podmiot gospodarczy ma prawo dostępu do akt Komisji na warunkach wynegocjowanego ujawnienia, z zastrzeżeniem uzasadnionego interesu podmiotów gospodarczych w zakresie ochrony ich tajemnic handlowych. Prawo dostępu do akt nie obejmuje informacji poufnych i dokumentów wewnętrznych Komisji lub organów państw członkowskich. W szczególności prawo dostępu nie obejmuje korespondencji między Komisją a organami państw członkowskich. Żaden przepis niniejszego ustępu nie uniemożliwia Komisji ujawnienia i wykorzystania informacji niezbędnych do udowodnienia niezastosowania się.

Sekcja II

Inne środki służące zapewnieniu dostępności towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu

Artykuł 34

Solidarność i skoordynowana dystrybucja towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu

1. W przypadku niedoboru towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu występującego co najmniej w jednym państwie członkowskim zainteresowane państwa członkowskie mogą powiadomić o tym Komisję oraz podać potrzebne ilości i wszelkie inne odpowiednie informacje. Komisja przekazuje te informacje odpowiednim właściwym organom oraz usprawnia koordynację reakcji państw członkowskich.
2. W przypadku gdy Komisja, zgodnie z ust. 1, zostanie poinformowana, że towary lub usługi istotne w kontekście kryzysu są niewystarczające w państwie członkowskim, aby zaspokoić potrzeby związane z sytuacją nadzwyczajną na rynku wewnętrznym, Komisja, należycie uwzględniając opinię przedstawioną przez Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego oraz informacje zebrane na podstawie niniejszego rozporządzenia, może zalecić innym państwom członkowskim ukierunkowaną dystrybucję tych towarów lub usług, w miarę możliwości z uwzględnieniem potrzeby nie pogłębiania zakłóceń na rynku wewnętrznym, w tym na obszarach geograficznych szczególnie dotkniętych takimi zakłóceniami, oraz zgodnie z zasadami konieczności, proporcjonalności i solidarności, a także przy zapewnieniu jak najefektywniejszego wykorzystania tych towarów i usług w celu zakończenia sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.

Artykuł 35

Środki służące zapewnieniu dostępności i dostaw towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu

1. W przypadku gdy Komisja zostanie poinformowana, zgodnie z art. 34 ust. 1, że istnieje ryzyko, że towary lub usługi istotne w kontekście kryzysu w państwie członkowskim będą niewystarczające, w celu zaspokojenia potrzeb związanych z sytuacją nadzwyczajną na jednolitym rynku może ona, uwzględniając opinię rady, zalecić państwom członkowskim wdrożenie szczególnych środków. Środki te zapewniają jak najszybszą reorganizację łańcuchów dostaw i linii produkcyjnych oraz wykorzystanie istniejących zapasów, aby jak najszybciej zwiększyć dostępność i dostawy takich towarów i usług.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować w szczególności:
 - a) ułatwianie rozbudowy lub zmiany przeznaczenia istniejących lub tworzenia nowych zdolności produkcyjnych w zakresie towarów istotnych w kontekście kryzysu;
 - b) ułatwianie rozbudowy istniejących lub tworzenia nowych zdolności związanych z działalnością usługową;
 - c) przyspieszenie odpowiednich procedur zatwierdzania i udzielania zezwoleń, w tym pozwoleń środowiskowych, dotyczących produkcji i dystrybucji towarów istotnych w kontekście kryzysu lub mających wpływ na produkcję i dystrybucję towarów istotnych w kontekście kryzysu;
 - d) przyspieszenie procedur w zakresie udzielania zezwoleń i rejestracji usług istotnych w kontekście kryzysu;
 - e) przyspieszenie odpowiednich procedur zatwierdzania produktów w celu wprowadzenia do obrotu towarów istotnych w kontekście kryzysu, które nie podlegają żadnym przepisom ustawodawstwa Unii harmonizującego warunki wprowadzania produktów do obrotu.

TYTUŁ V
ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

ROZDZIAŁ I

Udzielanie przez Komisję w imieniu lub na rzecz państw członkowskich zamówień publicznych w trakcie obowiązywania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym

Artykuł 36

Wniosek państw członkowskich do Komisji o udzielenie w ich imieniu lub na ich rzecz zamówień publicznych na towary i usługi

1. Dwa państwa członkowskie lub większa ich liczba mogą zwrócić się do Komisji z wnioskiem o rozpoczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w imieniu lub na rzecz państw członkowskich, które chcą być reprezentowane przez Komisję (zwane dalej „uczestniczącymi państwami członkowskimi”), na zakup towarów i usług o krytycznym znaczeniu lub towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu.

2. Komisja, niezwłocznie i w porozumieniu z Radą ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, ocenia konieczność i proporcjonalność wniosku, o którym mowa w ust. 1. W przypadku gdy Komisja nie zamierza przyjmować tego wniosku, informuje o tym zainteresowane państwa członkowskie i Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego oraz podaje przyczyny odmowy.

3. W przypadku gdy Komisja zgodzi się na udzielenie zamówień publicznych w imieniu lub na rzecz uczestniczących państw członkowskich:

a) informuje wszystkie państwa członkowskie i Radę ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego o zamiarze przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia oraz zaprasza zainteresowane państwa członkowskie do udziału;

b) opracowuje wniosek w sprawie umowy ramowej do podpisania przez uczestniczące państwa członkowskie, umożliwiającej Komisji udzielenie zamówień publicznych w ich imieniu lub na ich rzecz.

Umowa oparta na wniosku, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. b), określa szczegółowe warunki udzielania zamówień, w tym ustalenia praktyczne, proponowane maksymalne ilości, warunki wspólnych zakupów lub wynajmu w imieniu lub na rzecz uczestniczących państw członkowskich, w tym ceny i ramy czasowe dostawy.

4. W przypadku gdy Komisja unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia zgodnie z art. 174 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 (zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym”), natychmiast informuje o tym uczestniczące państwa członkowskie, tak aby mogły one niezwłocznie wszcząć swoje własne postępowania o udzielenie zamówienia.

Artykuł 37

Ustanowienie i wykonywanie mandatu negocjacyjnego Komisji

1. W umowie, o której mowa w art. 36 ust. 3 akapit drugi, ustanawia się mandat negocjacyjny umożliwiający Komisji zamawianie, w imieniu uczestniczących państw członkowskich lub na ich rzecz, odpowiednich towarów i usług o krytycznym znaczeniu lub towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu w drodze zawierania nowych umów. Ten mandat negocjacyjny obejmuje kryteria udzielenia zamówienia.

2. Komisja zaprasza uczestniczące państwa członkowskie do wyznaczenia przedstawicieli, którzy wezmą udział w negocjacjach dotyczących umowy, o której mowa a art. 36 ust. 3 lit. b), a także w przygotowaniu postępowania o udzielanie zamówienia.

3. Na podstawie tej umowy Komisja jest uprawniona, przy udzielaniu zamówień w imieniu lub na rzecz uczestniczących państw członkowskich, do zawierania umów dotyczących dostarczania towarów lub usług o krytycznym znaczeniu lub towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu z podmiotami gospodarczymi, w tym z indywidualnymi producentami takich towarów i usług.

4. Bez uszczerbku dla art. 174 rozporządzenia finansowego Komisja przeprowadza postępowania o udzielenie zamówienia w imieniu lub na rzecz uczestniczących państw członkowskich, w tym przyjmuje decyzję o udzieleniu zamówienia oraz zawiera wynikające z niej umowy z wykonawcami.

5. Podczas wdrażania wynikających z nich umów i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia Komisja zapewnia niedyskryminacyjne traktowanie uczestniczących państw członkowskich.

*Artykuł 38***Ustalenia dotyczące zamówień publicznych udzielanych przez Komisję w imieniu lub na rzecz państw członkowskich**

1. Komisja udziela zamówień publicznych na podstawie niniejszego rozporządzenia zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu finansowym w odniesieniu do jej własnych zamówień.
2. W przypadku gdy jest to należycie uzasadnione wyjątkowo pilną koniecznością lub absolutnie niezbędne w celu dostosowania się do nieprzewidzianych okoliczności w związku z rozwojem sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym oraz pod warunkiem że modyfikacja nie zmienia w istotny sposób przedmiotu umowy, Komisja może w porozumieniu z wykonawcą:
 - a) umożliwić modyfikację podpisanej umowy powyżej progu 50 % i do 100 % pierwotnej wartości zamówienia; lub
 - b) w porozumieniu ze zwykłą większością uczestniczących państw członkowskich zezwolić innym państwom członkowskim na przystąpienie do podpisanej umowy lub podpisanie dodatkowej umowy z wybranym wykonawcą.
3. Modyfikację uznaje się za istotnie zmieniającą przedmiot danej umowy, jeżeli powoduje ona, że dana umowa zasadniczo różni się co do istoty od pierwotnie zawartej umowy, a mianowicie gdy spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:
 - a) modyfikacja wprowadza lub usuwa istotne warunki, które – gdyby istniały w pierwotnym postępowaniu o udzielenie zamówienia – umożliwiłyby dopuszczenie innych oferentów niż ci, którzy zostali pierwotnie wybrani, lub przyjęcie oferty innej niż pierwotnie przyjęta, przyciągnęłyby dodatkowych uczestników w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub nie doprowadziłyby do wyboru oferenta zwycięskiego;
 - b) modyfikacja znacząco zmienia równowagę ekonomiczną umowy na korzyść wykonawcy w sposób nieprzewidziany w pierwotnej umowie;
 - c) modyfikacja w sposób znaczący rozszerza zakres umowy.

ROZDZIAŁ II

Wspólne udzielanie zamówień w trybie podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego i trybie sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym*Artykuł 39***Procedura wspólnego udzielania zamówień**

1. Komisja oraz co najmniej jedna instytucja zamawiająca lub podmiot zamawiający, zdefiniowane w art. 4 dyrektywy 2014/25/UE z uczestniczącymi państwami członkowskimi mogą przeprowadzać wspólne postępowanie o udzielenie zamówienia zgodnie z zasadami określonymi w art. 168 ust. 2 rozporządzenia finansowego w celu dostarczania towarów i usług o krytycznym znaczeniu lub towarów i usług istotnych w kontekście kryzysu. Państwa członkowskie mogą w pełni nabywać, wynajmować lub leasingować wspólnie zamawiane zdolności.
2. Udział w procedurze wspólnego udzielania zamówień jest otwarty dla wszystkich państw członkowskich, państw EFTA oraz krajów kandydujących do Unii, a także dla Księstwa Andory, Księstwa Monako, Republiki San Marino i Państwa Watykańskiego. Do celów niniejszego artykułu i art. 41, państwa te uznaje się za uczestniczące państwa członkowskie w przypadku gdy zdecydowały się uczestniczyć we wspólnym udzielaniu zamówień.
3. Procedurę wspólnego udzielania zamówień poprzedza umowa dotycząca wspólnego udzielania zamówień zawarta między Komisją a uczestniczącymi państwami członkowskimi w celu określenia praktycznych ustaleń regulujących udzielanie zamówień oraz kryteria udzielenia zamówienia, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii.
4. Komisja informuje Parlament Europejski o procedurach wspólnego udzielania zamówień prowadzonych zgodnie z niniejszym artykułem oraz, na wniosek, udziela dostępu do umów zawartych w wyniku tych procedur, z zastrzeżeniem odpowiedniej ochrony szczególnie chronionych informacji handlowych, w tym tajemnic handlowych, stosunków handlowych oraz interesów Unii.

ROZDZIAŁ III

Udzielanie zamówień publicznych przez państwa członkowskie w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym

Artykuł 40

Konsultacje dotyczące zamówień publicznych udzielanych indywidualnie przez państwa członkowskie oraz koordynacja tych zamówień

Po uruchomieniu trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym na podstawie art. 18 państwa członkowskie dokładają wszelkich starań, aby informować się nawzajem i Komisję o trwających postępowaniach o udzielenie zamówienia na towary i usługi istotne w kontekście kryzysu.

Przed rozpoczęciem wszelkich nowych postępowań o udzielenie zamówienia zgodnie z dyrektywami 2014/24/UE i 2014/25/UE państwa członkowskie:

- a) informują się wzajemnie o zamiarze wszczęcia przez którąkolwiek z ich instytucji zamawiających lub podmiotów zamawiających postępowania o udzielenie zamówienia na towary i usługi istotne w kontekście kryzysu;
- b) konsultują się z pozostałymi państwami członkowskimi i Komisją w sprawie najodpowiedniejszego sposobu udzielania zamówień; oraz
- c) koordynują swoje procedury udzielania zamówień w momencie wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym w duchu solidarności między państwami członkowskimi.

Artykuł 41

Klauzula wyłączności

1. W trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym umowa regulująca udzielanie zamówień przez Komisję w imieniu co najmniej jednego uczestniczącego państwa członkowskiego lub na rzecz co najmniej jednego uczestniczącego państwa członkowskiego, lub wspólne udzielanie zamówień przez Komisję i co najmniej jedno uczestniczące państwo członkowskie musi przewidywać, w stosownych przypadkach, klauzulę wyłączności, zgodnie z którą uczestniczące państwa członkowskie zobowiązują się nie zamawiać danych towarów istotnych w kontekście kryzysu lub danych usług istotnych w kontekście kryzysu za pośrednictwem innych kanałów oraz do nieprowadzenia równoległych negocjacji.

W przypadku gdy przewidziano klauzulę wyłączności, klauzula ta stanowi, że uczestniczące państwa członkowskie mogą wszczęć swoje własne postępowanie o udzielenie zamówienia na zakup dodatkowych ilości towarów istotnych w kontekście kryzysu lub usług istotnych w kontekście kryzysu, które są przedmiotem trwającego wspólnego zamówienia lub zamówień udzielanych przez Komisję w imieniu lub na rzecz państw członkowskich w sposób, który nie podważa trwającego postępowania o udzielenie zamówienia, z zastrzeżeniem zgody Komisji i po konsultacji ze wszystkimi pozostałymi uczestniczącymi państwami członkowskimi. Wniosek o zawarcie takiej umowy jest kierowany do Komisji, która przekazuje go pozostałym uczestniczącym państwom członkowskim do rozpatrzenia.

2. Klauzula wyłączności ma zastosowanie do wszelkich nowych umów, w tym umów szczegółowych w umowach ramowych, których zawarcie podczas obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym rozważają instytucje zamawiające lub podmioty zamawiające uczestniczących państw członkowskich.

TYTUŁ VI

OCHRONA DANYCH, POUFNOŚĆ, ZASADY BEZPIECZEŃSTWA I NARZĘDZIA CYFROWE

Artykuł 42

Ochrona danych osobowych

1. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich dotyczących przetwarzania przez nie danych osobowych na podstawie rozporządzenia (UE) 2016/679 i dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽⁵⁷⁾ dotyczących prywatności i łączności elektronicznej lub dla obowiązków Komisji oraz,

⁽⁵⁷⁾ Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).

w stosownych przypadkach, innych instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii dotyczących przetwarzania przez nie danych osobowych na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1725 podczas wypełniania ich obowiązków.

2. Nie przetwarza i nie przekazuje się danych osobowych, z wyjątkiem przypadków, w których jest to ściśle konieczne do celów niniejszego rozporządzenia. W takich przypadkach zastosowanie mają odpowiednio warunki określone w rozporządzeniu (UE) 2016/679 i rozporządzeniu (UE) 2018/1725.
3. W przypadku gdy przetwarzanie danych osobowych nie jest ściśle konieczne do stosowania mechanizmów ustanowionych na podstawie niniejszego rozporządzenia, dane osobowe anonimizuje się w sposób uniemożliwiający identyfikację osoby, której dane dotyczą.

Artykuł 43

Zasady poufności i bezpieczeństwa dotyczące ochrony otrzymanych informacji

1. Informacje otrzymane w wyniku stosowania niniejszego rozporządzenia wykorzystuje się wyłącznie do celu, w którym o nie wystąpiono.
2. Państwa członkowskie i Komisja zapewniają ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa i tajemnicy handlowej oraz innych szczególnie chronionych i poufnych informacji otrzymanych i wygenerowanych w wyniku stosowania niniejszego rozporządzenia, w tym w odniesieniu do zaleceń i środków, które należy zastosować, zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym.
3. Komisja nie może udostępniać jakichkolwiek informacji otrzymanych na podstawie niniejszego rozporządzenia w sposób, który może prowadzić do identyfikacji indywidualnego podmiotu gospodarczego, w przypadku gdy udostępnienie informacji skutkowałoby potencjalną szkodą handlową lub szkodą dla reputacji tego podmiotu gospodarczego lub ujawnieniem tajemnic przedsiębiorstwa.
4. Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego jest związana przepisami bezpieczeństwa Komisji dotyczącymi ochrony informacji niejawnych Unii Europejskiej oraz szczególnie chronionych informacji jawnych.
5. Państwa członkowskie i Komisja zapewniają, aby klauzule tajności informacji niejawnych przekazywanych lub wymienianych na podstawie niniejszego rozporządzenia nie były obniżane ani znoszone bez uprzedniej pisemnej zgody wytwórcy tych informacji.

Artykuł 44

Narzędzia cyfrowe

1. Do dnia 29 maja 2026 r. Komisja i państwa członkowskie, w przypadku braku odpowiednich istniejących narzędzi lub infrastruktury informatycznej, utworzą, utrzymują i regularnie aktualizują interoperacyjne narzędzia cyfrowe lub infrastrukturę informatyczną wspomagające osiągnięcie celów niniejszego rozporządzenia. Takie narzędzia lub infrastrukturę opracowuje się poza okresem obowiązywania sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, aby szybko i skutecznie reagować na ewentualne przyszłe sytuacje nadzwyczajne. Obejmują one między innymi znormalizowane, bezpieczne i skuteczne narzędzia cyfrowe do bezpiecznego zbierania i wymiany informacji, a także specjalny jednolity portal cyfrowy lub stronę internetową, na której obywatele i przedsiębiorstwa mogą znaleźć i złożyć formularze deklaracji, rejestracji lub zezwoleń.
2. Komisja określa, w drodze aktów wykonawczych, aspekty techniczne takich narzędzi lub infrastruktury, w miarę możliwości wykorzystując istniejące narzędzia informatyczne lub portale. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 45 ust. 2.

TYTUŁ VII
PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 45

Komitet

1. Komisję wspomaga Komitet ds. Sytuacji Nadzwyczajnej na Rynku Wewnętrznym i Odporności Rynku Wewnętrznego. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.

Artykuł 46

Sprawozdanie, przegląd i ocena

1. Do dnia 29 listopada 2029 r., a następnie co pięć lat Komisja przeprowadza ocenę oraz przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat funkcjonowania i skuteczności niniejszego rozporządzenia.
2. Ponadto w terminie czterech miesięcy od odwołania trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, stosownie do przypadku, Komisja przeprowadza ocenę środków wdrożonych na podstawie niniejszego rozporządzenia w związku z kryzysem, który doprowadził do uruchomienia tego trybu, oraz przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat środków wdrożonych na podstawie niniejszego rozporządzenia w związku z kryzysem, który doprowadził do uruchomienia tego trybu, w szczególności na temat skuteczności tych środków.
3. Sprawozdaniom, o których mowa w ust. 1 i 2, w stosownych przypadkach towarzyszą odpowiednie wnioski ustawodawcze.
4. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 2, obejmują w szczególności ocenę następujących elementów:
 - a) wkładu niniejszego rozporządzenia w sprawne i skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego, w szczególności w odniesieniu do swobodnego przepływu towarów, usług i osób oraz unikania rozbieżnych środków krajowych, które prowadziłyby do ograniczeń transgranicznych;
 - b) środków wdrożonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym ocenę zasad niedyskryminacji i proporcjonalności, w szczególności:
 - (i) wpływu środków wdrożonych w ramach planowania awaryjnego, w szczególności środków dotyczących testów warunków skrajnych, szkoleń i protokołów kryzysowych, narzędzi cyfrowych, odporności i dostępności towarów;
 - (ii) wpływu środków wdrożonych w trybie podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego;
 - (iii) wpływu środków wdrożonych w trakcie obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, a w szczególności na prawa podstawowe zapisane w Karcie, a mianowicie w odniesieniu do wolności prowadzenia działalności gospodarczej, swobody poszukiwania zatrudnienia i wykonywania pracy oraz prawa do rokowań i działań zbiorowych, w tym prawa do strajku;
 - c) prac Rady ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego, w tym jego prac związanych z pracami innych odpowiednich organów istotnych w kontekście kryzysu na poziomie Unii, w szczególności IPCR, Urzędu ds. Gotowości i Reagowania na Stany Zagrożenia Zdrowia oraz Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności;
 - d) stosowności kryteriów uruchomienia trybu podwyższonej czujności dotyczącej rynku wewnętrznego lub trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym, stosownie do przypadku.
5. Do celów ust. 1 i 2 właściwe organy państw członkowskich i Rada ds. sytuacji nadzwyczajnych na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego przekazują Komisji informacje na jej wniosek.

W razie potrzeby Komisja może również zwrócić się o wszelką odpowiednią wiedzę specjalistyczną lub naukową do właściwych organów i jednostek organizacyjnych Unii oraz uzyskać od nich taką wiedzę.

Artykuł 47

Zmiany w rozporządzeniu (WE) nr 2679/98

W rozporządzeniu (WE) nr 2679/98 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie w żaden sposób nie wpływa na korzystanie z praw podstawowych uznanych w państwach członkowskich i na poziomie Unii, w tym z prawa do strajku lub swobody podejmowania strajku lub innych działań objętych kodeksami pracy w państwach członkowskich zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na prawo pracowników i pracodawców, zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową, do negocjowania i zawierania układów zbiorowych oraz, w przypadku konfliktu interesów, do podejmowania działań zbiorowych w celu obrony swoich interesów, w tym strajku.”;

2) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 5a

1. W przypadku gdy tryb sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym zdefiniowany w art. 3 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2747 (*) został uruchomiony zgodnie z art. 18 tego rozporządzenia, art. 3, 4 i 5 niniejszego rozporządzenia przestają mieć zastosowanie w odniesieniu do towarów istotnych w kontekście kryzysu wymienionych w akcie wykonawczym przyjętym zgodnie z art. 18 ust. 4 tego rozporządzenia na okres obowiązywania trybu sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym.

2. W przypadku gdy zastosowanie ma ust. 1 niniejszego artykułu, zobowiązania wynikające z niniejszego rozporządzenia przed uruchomieniem trybu sytuacji nadzwyczajnej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2024/2747 pozostają nienaruszone.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2747 z dnia 9 października 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków dotyczących sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego oraz w sprawie zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 2679/98 (akt o sytuacji nadzwyczajnej na rynku wewnętrznym i odporności rynku wewnętrznego) (Dz.U. L, 2024/2747, 8.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj>).

Artykuł 48

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 29 maja 2026 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 9 października 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodniczący

BÓKA J.